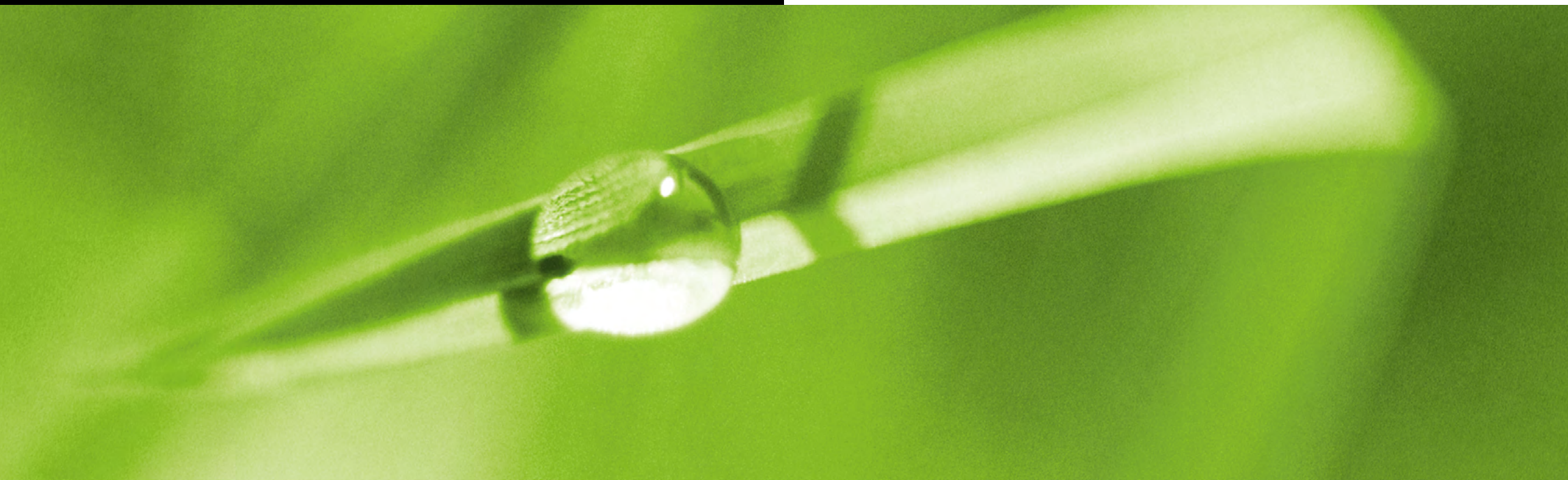

**GEBIEDSGERICHT PLAN 2023-2027
BEHEER, ONDERHOUD EN ONTWIKKELING VAN
OPENBARE RUIMTE EN VASTGOED**

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
2. WAAROM EEN GEBIEDSGERICHT PLAN?	4
3. WERKWIJZE EN AANPAK	7
4. VERSCHILLENDE TYPEN ACTIVITEITEN	10
5. FINANCIËN	12
6. PROGRAMMA GEBIEDSONTWIKKELING	14
7. PROGRAMMA GROEN EN RECREATIE	19
8. PROGRAMMA BEGRAAFPLAATSEN	24
9. PROGRAMMA GEMEENTELIJK VASTGOED EN GROND	27
10. PROGRAMMA WATERHUISHOUDING	30
11. PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR (BOVEN- EN ONDERGRONDS)	36
12. PROGRAMMA AFVAL	41
13. PROGRAMMA VERGUNNINGSVRELENING, TOEZICHT EN HANDHAVING (VTH)	44

1. INLEIDING

Het Gebiedsgericht Plan (GGP) is het strategisch kader op basis waarvan we de openbare ruimte beheren, onderhouden en ontwikkelen. Het GGP vormt als geheel het ruimtelijk en financieel kader hiervoor.

We zetten communicatie, het samenwerken binnen en buiten de organisatie, het implementeren van een excellente dienstverlening en differentiatie in kwaliteitsniveaus centraal.

Eerst geven we inzicht in de werking van het GGP. Wat het is, waarom het is opgesteld en hoe we ermee werken. Het tweede deel vertaalt het GGP naar een uitvoeringsrichting per programma. Totdat er een nieuw GGP is vastgesteld geldt deze versie als uitgangspunt, ook als dit na 2027 plaatsvindt.

De ambities, kernwaarden en kwaliteitsniveaus zijn in 8 programma's verwerkt. Om het inzichtelijk te maken staat onder de kop 'Wat gaan we doen?' wat de inwoner de komende jaren van ons mag verwachten en waar we concreet op inzetten in de openbare ruimte.

Westland wil een groenere, gezonde en aantrekkelijke gemeente zijn. Het gaat om de mens, de omgeving en een duurzame toekomst. We voorzien in de behoeften van deze generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties uit het oog te verliezen.

We zien ruimtelijke ontwikkelingen als kans voor een integrale uitvoering. Daarom heeft in dit GGP een gebiedsgerichte aanpak altijd de voorkeur boven solitaire projecten om zo overlast te beperken en om zo efficiënt en doelmatig mogelijk te beheren.

2. WAAROM EEN GEBIEDSGERICHT PLAN? (1/3)

Het Gebiedsgericht Plan (GGP) geeft een compleet beeld van de taken en uitvoeringsrichtingen in de openbare ruimte en is een strategisch kader voor afweging en prioriteitstelling bij toekomstige ontwikkelingen.

De gemeente Westland werkt met één integraal GGP om al het beheer uit te voeren. Met dit plan geven we invulling aan onze wettelijke taak en onze zorgplicht voor de openbare ruimte en ons bezit. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet een gemeente beheerplannen opstellen. Dit Gebiedsgericht Plan geeft invulling aan, zodat wij voldoen aan onze financiële verantwoordingsplicht richting de provincie Zuid-Holland.

Door ons beheer zo goed mogelijk te organiseren, zorgen we voor een aantrekkelijke, veilige en duurzame openbare ruimte voor onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Onze inzet is om integraal te werken met heldere ambities en aansturing. Het GGP is het strategisch kader en wordt gevormd door 8 programma's. Deze programma's dragen in onderlinge samenhang zorg voor de openbare ruimte waar wij als gemeente verantwoordelijk voor zijn.

Bij het werken met programma's worden alle activiteiten in de openbare ruimte en aan vastgoed uitgevoerd. Dit levert een bijdrage aan de kernwaarden, aandachtspunten en kwaliteitsniveaus zoals vastgelegd in de programma's.

De programma's uit het GGP zijn:

Gebiedsontwikkelingen

Groen en recreatie

Begraafplaatsen

Gemeentelijk vastgoed en grond

Waterhuishouding

Infrastructuur

Afval

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

Het programma VTH staat in het GGP omdat het essentieel is voor een integrale benadering en clustering van de activiteiten die plaats vinden in de openbare ruimte ter uitvoering van de programma's en kerntaken van de gemeente.

2. WAAROM EEN GEBIEDSGERICHT PLAN? (2/3)

Kader voor uitvoeringsprogramma's

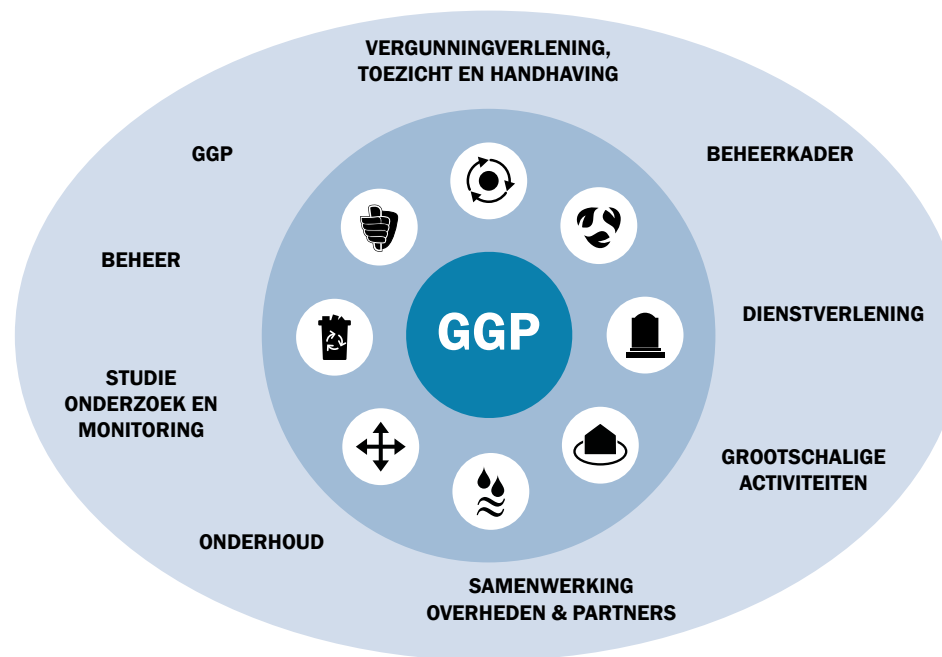
Het GGP is gebaseerd op het (ruimtelijk) beleid en de bestuurlijke koers van de gemeente en is door de gemeenteraad vastgesteld. Het GGP vertalen we jaarlijks naar concrete activiteiten en uitvoeringsmaatregelen. Deze leggen we vast in een uitvoeringsprogramma binnen de kaders van de jaarlijkse begroting en wordt door het college van Burgemeester & Wethouders (B&W) vastgesteld en gedeeld ter informatie aan de raad. Het integraal plannen van investeringen in de openbare ruimte helpt bij het maken van bestuurlijke keuzes binnen de beschikbare budgetten en capaciteit. Door de uitvoering van activiteiten in een bepaald gebied te combineren, ontstaat er een efficiëntieslag in de uitvoering en beperken we eventuele overlast.

Ruimtelijke beheerkaders

Voor het beheer en onderhoud stellen we per productgroep een beheerkader op. Het beheerkader is een uitwerking van de programma's zoals beschreven in het GGP. Voor de uitvoering wordt jaarlijks een onderhoudsplan opgesteld ter verdere uitwerking van het beheerkader.

Verbinden wettelijke taken en ruimtelijke opgaven

De gemeente Westland wil de openbare ruimte zo ontwikkelen dat een veilige, aantrekkelijke en duurzame werk- en leefomgeving voor onze inwoners ontstaat. Door onderhoud, beheer en ontwikkeling gebiedsgericht en integraal te benaderen, ontstaat samenhang: een verbinding van uitvoeringsmaatregelen en ruimtelijke ontwikkelprojecten, een versterking van de samenwerking met andere overheden en partners en een slimme inzet van de beschikbare financiële middelen (zie afbeelding 1).

Afbeelding 1: Samenhang in de werkomgeving

2. WAAROM EEN GEBIEDSGERICHT PLAN? (3/3)

Gebiedsgerichte aanpak

De gebiedsgerichte aanpak is het uitgangspunt voor het integraal programmeren van de verschillende werkzaamheden in de gemeente. We kiezen nadrukkelijk voor een integrale en gebiedsgerichte aanpak, zowel bij de ontwikkeling als bij het onderhoud van de inrichting van de openbare ruimte en vastgoed. De ambitie is om elk jaar opnieuw te bepalen in welke wijk of buurt te plannen grootschalig onderhoud plaatsvindt en we onze inwoners goed op de hoogte houden van onze projecten en de gevolgen voor de buurt en verkeersafwikkeling. Dat vraagt een alerte, proactieve en flexibele houding van de organisatie. Daarbij verkennen we doorlopend gezamenlijk met de uitvoeringpartners en marktpartijen kansen.

De gebiedsgerichte aanpak sluit aan op de ambities opgenomen in het College Werkprogramma 2022-2026 “Aan de slag voor Westland”, namelijk:

- Plannen maken in samenwerking met onze inwoners en bedrijven en andere partners;
- Participatie en het ondersteunen van initiatieven;
- Werken aan het onderling vertrouwen, de verbinding en transparantie;
- Het streven naar een aantrekkelijke woonomgeving en het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte;
- Vergroening van de gemeente met effecten daarvan op het welzijn en de gezondheid van inwoners;
- Meer van het geplande werk realiseren;
- Optimalisatie van de afvalinzameling;
- Voorsorteren op de energietransitie;
- Faciliteiten voor sport, gezondheid en ontmoeting;
- Verbetering verkeersveiligheid en voldoende parkeergelegenheid.

Bij de gebiedsgerichte aanpak voeren we voorafgaand aan de werkzaamheden een aantal analyses en acties uit zoals:

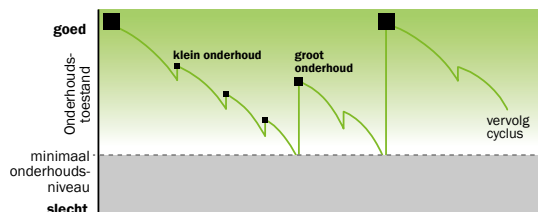
- Analyses met betrekking tot klimaatadaptatie, hittestress, wateroverlast en waterkwaliteit, bodemgesteldheid, grondwaterstanden, archeologie en explosieven;
- Het in beeld brengen van de aanwezige assets (verharding, riolering, speelvoorzieningen, straatmeubilair en groen) inclusief de staat van onderhoud;
- Analyse van de stedenbouwkundige structuur van de wijk en demografische opbouw;
- Organiseren bewonersparticipatie en analyses van het klachtenregister en verslagen van gehouden buurtschouwen;
- Gesprekken met hulpdiensten: in ieder geval de wijkagent en de brandweer;
- Gesprekken met stakeholders zoals woningcorporaties, Hoogheemraadschap van Delfland en VITIS welzijn;
- Afstemming met geplande werkzaamheden nutsbedrijven.

3. WERKWIJZE EN AANPAK (1/3)

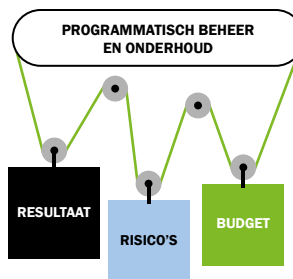

De Westlandse aanpak is gericht op het in stand houden en het optimaliseren van het gemeentelijk areaal, waarbij de functionaliteit gedurende de levensduur gewaarborgd is. Om dit voor de lange termijn te garanderen, moeten we periodiek de juiste onderhoudsmaatregelen uitvoeren. Zo doorloopt het areaal gedurende zijn levensduur een cyclus met verschillende onderhoudsmomenten en onderhoudsniveaus. Dit betekent ook dat elementen door de tijd heen een ander kwaliteitsniveau kunnen hebben afhankelijk van de positie in de onderhoudscyclus. Afbeelding 3 geeft deze cyclus van onderhoudstoestand in de tijd goed weer.

Afbeelding 3: Onderhoudscyclus openbare ruimte

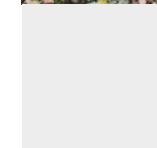
De gemeenteraad legt met het GGP de ambities in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte vast. Hiervoor maken we steeds een afweging tussen het gewenste resultaat, eventuele risico's en het beschikbare budget. Een hogere ambitie of kwaliteitsnorm (resultaat) heeft direct gevolgen voor het budget. Een keuze voor een lager resultaat betekent een hogere risicofactor en een lager benodigd budget op de korte termijn. Zo zijn de factoren resultaat, risico's en budget direct aan elkaar verbonden. Deze verbondenheid is vergelijkbaar met een katrolsysteem (afbeelding 4).

Afbeelding 4: Katrolsysteem resultaat, risico's en budget

Oprichtinggericht werken (OGW)

De gemeente heeft gekozen om als organisatie opdrachtgericht te werken. Dat betekent dat voor alle onderwerpen en activiteiten een interne opdracht nodig is. Door als organisatie goed naar de omgeving te kijken en continu aan te sluiten bij de vragen en opgaven die daar spelen, zijn wij beter in staat om de juiste dingen in samenhang te doen. Met als doel: een mooier Westland!

3. WERKWIJZE EN AANPAK (2/3)

Projectmatige Aanpak Ruimtelijke Projecten (ARP)

Grootschalige projecten met een ruimtelijke impact voeren we uit volgens de Westlandse projectmatige Aanpak Ruimtelijke Projecten (ARP).

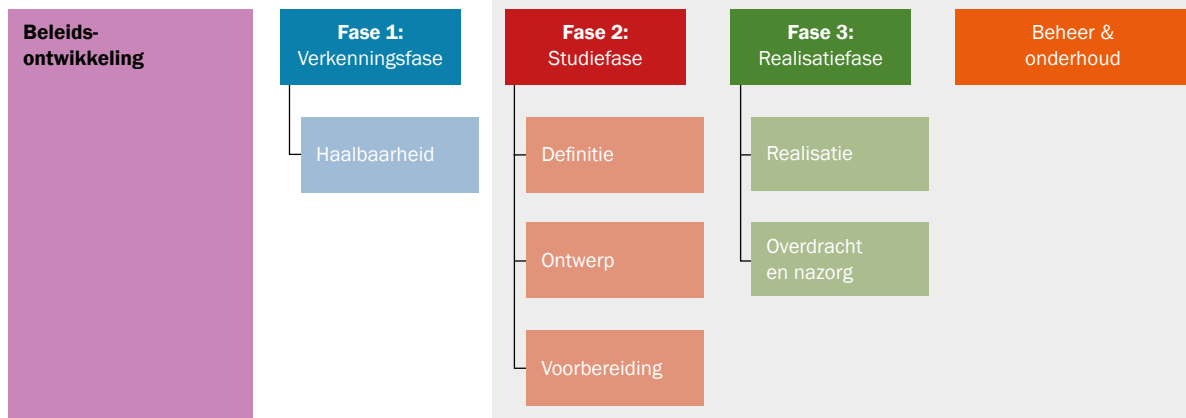
Het ARP bestaat uit drie fasen waarbij elke fase formele besluitvorming kent met een go/no go moment. De drie fasen zijn de verkenningsfase, de studiefase en de realisatiefase. In de verkenningsfase is het cluster Beleid opdrachtgever. Daar bepalen we of een initiatief een project wordt of niet wordt opgepakt. Om tot realisatie van een project te komen, starten we daarna met het inrichten van een planproces. Dit noemen we de studiefase. Hiervoor is het GGP het kader. In het GGP vallen de projecten die zich bevinden in de studie-, realisatie- en beheer & onderhoudsfase. Deze werkwijze is van toepassing op zowel gebiedsontwikkelingen als de grootschalige aanpak van beheer en onderhoudsprojecten (Afbeelding 5).

Kernwaarden

Per programma zijn kernwaarden toegekend en kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Een kernwaarde geeft aan waar uitvoeringsactiviteiten een bijdrage aan leveren en welk hoger doel deze hebben. In de programma's zijn per kernwaarde gespecificeerd welke aandachtspunten in de uitvoering belangrijk zijn.

Aanpak ruimtelijke projecten (ARP)

Afbeelding 5: Aanpak Ruimtelijke Projecten (ARP)

In samenspraak met de raad zijn per programma twee of meer kernwaarden aan een programma toegekend. Dit levert voor dit GGP in totaal 5 kernwaarden op:

- Bereikbaarheid;
- Veiligheid;
- Duurzaamheid;
- Omgevingskwaliteit;
- Toegankelijkheid.

In een aantal gevallen staan de kernwaarden onderling op gespannen voet. Zo kan een betere bereikbaarheid bijvoorbeeld ten koste gaan van de omgevingskwaliteit. Dit vraagt een zorgvuldige afweging bij de opdrachtverstrekking en uitvoering van de maatregel.

3. WERKWIJZE EN AANPAK (3/3)

Kwaliteitsniveaus

Voor de kapitaalgoederen heeft de gemeente de wettelijke taak om deze in stand te houden met het minimale kwaliteitsniveau “matig” (C). Voor een aantal aspecten kiest de gemeente ervoor om een hoger kwaliteitsniveau te hanteren dan wettelijk vereist is, omdat dat beter aansluit bij haar aandachtspunten en kernwaarden. Hierbij is het goed om het katrolsysteem tussen resultaat, risico's en budget (afbeelding 4) in gedachte te houden. Een hoger kwaliteitsniveau beïnvloedt het budget.

Met de raad zijn de gewenste (beeld) kwaliteitsniveaus bepaald en uitgewerkt in de relevante programma's, verdeeld over de functiegebieden (afbeelding 6). De gehanteerde kwaliteitsniveaus zijn: goed (A), voldoende (B) en matig (C).

In het programma Gebiedsontwikkeling vormen de kwaliteitsniveaus van de diverse andere programma's de basis. Bij de programma's Gemeentelijk Vastgoed & Grond en VTH zijn de kwaliteitsniveaus op gebiedsniveau niet van toepassing.

Functiegebieden

De 8 programma's zijn mede gebaseerd op de 10 functiegebieden. De functiegebieden spreken voor zich en zijn duidelijk herkenbaar, zoals sportvelden, recreatiegebieden en speeltuinen.

Door middel van dagelijks beheer en onderhoud sturen we op het bereiken en behouden van de afgesproken kwaliteitsniveaus, rekening houdend met de toegekende kernwaarden binnen de aangegeven functiegebieden. De kwaliteitsniveaus meten we ieder kwartaal en zo de mogelijkheid hebben om tijdig bij te sturen of om

	Winkels-horeca	Begraafplaatsen	Pleinen	Strand	Parken	Woongebieden	Recreatiegebieden	Bedrijventerrein & Buitengebieden	Speeltuinen	Sportvelden
Groen & Recreatie	A	A	B	A	B	B	B	C	A	A
Infrastructuur	A	A	A	A	B	B	B	C	B	B
Waterhuishouding	A	A	A		B	B	B	C		B
Afval	A	B	A	A	B	B	B	B	B	B

Afbeelding 6: Kwaliteitsniveaus

de benodigde kwaliteitsverbetering op te nemen in de uitvoering van dit GGP. Bij investeringen en nieuwe ontwikkelingen bepalen de kwaliteitsniveaus mede de inrichting van de openbare ruimte.

Voortgangsrapportage

De voortgang binnen de acht programma's van het GGP monitoren we regelmatig. We rapporteren op financiën, tijd en kwaliteit. Daarnaast zijn er per programma specifieke aandachtspunten en ambities waarop we rapporteren. De in het GGP opgenomen ambities zijn niet limitatief. Wij verwachten dat we gaandeweg nieuwe aanvullende ambities introduceren door bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

In de voortgangsrapportages van de diverse programma's nemen we deze aanvullende ambities op. Hierdoor zien we welke nieuwe ambities gelden, welke beleidsdoelen per programma worden behaald en wat de waardering van de buitenruimte op de diverse aandachtsgebieden is. Bijvoorbeeld als het gaat over hoe Westlanders het openbaar groen ervaren of welk cijfer zij geven aan de kwaliteit van de wegen.

4. VERSCHILLENDE TYPEN ACTIVITEITEN (1/2)

Programmatisch werken bij de ontwikkeling en het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en vastgoed kent verschillende type activiteiten:

Algemene activiteiten

Naast de activiteiten voor dagelijks beheer en grootschalig onderhoud speelt de gemeente een rol in het gebruik van de openbare ruimte. Deze rol geeft invulling aan het uitvoeren van 'goed huisvaderschap'. Denk hierbij aan gladheidsbestrijding, bereikbaarheid en toegankelijkheid bij evenementen of in geval van calamiteiten grote incidenten of het onderhoud van kunst, zoals beelden.

De bedrijfsmiddelen, zoals voertuigen, gereedschappen en gemeentewerven, die benodigd zijn voor een goede uitvoering van de gemeentelijke taken en het alloceren voor plaatsing van kabels en leidingen (en toezicht hierop) vallen onder de algemene opgaven. Naargelang de inhoud van het programma zijn deze activiteiten aan een programma gekoppeld.

Bereikbaarheid, veiligheid en omgevingskwaliteit zijn belangrijke kernwaarden voor gemeente Westland. Met tijdelijke verkeersmaatregelen houden we de verkeersveiligheid en doorstroming zoveel mogelijk op peil tijdens de uitvoering van werkzaamheden en bij evenementen. Verkeersveiligheid tijdens korte- en langdurige werkzaamheden is van groot belang. Vooral in tijdelijke situaties is de kans dat een verkeersdeelnemer wordt afgeleid extra groot, waarmee ook de kans op ongevallen toeneemt.

Wegwerkzaamheden moeten op een verkeersveilige manier uitgevoerd worden, eventueel met tijdelijke verkeersmaatregelen voor zowel weggebruiker als wegwerker. Bereikbaar Westland toetst de aanvraag voor wegwerkzaamheden procesmatig en inhoudelijk en draagt zo bij aan de bereikbaarheid en verkeersveilig Westland.

Studie, onderzoek en monitoring

Onder studie en onderzoek vallen nieuwe maatschappelijke en technologische ontwikkelingen die we snel en met kleinschalig onderzoek kunnen bestuderen. Gericht onderzoek geeft inzicht in de best passende maatregelen om in te zetten. Dit kan bijvoorbeeld gaan om een onderzoek naar de vormgeving van beter ecologisch beheer op verzoek van de beheerorganisatie. De resultaten kunnen daarmee direct invloed uitoefenen op de wijze van beheer en onderhoud.

Monitoring is structureel nodig om een betere sturing op kwaliteitsniveaus en financiering mogelijk te maken. Door inzicht te hebben op het bereiken van de in het GGP gestelde doelen kan snel en adequaat worden bijgestuurd.

Dagelijks beheer en onderhoud

Onder dagelijks beheer en onderhoud vallen de routinematige (kleinschalige) maatregelen die we één keer of meerdere keren per jaar uitvoeren. Dit beheer en onderhoud valt binnen een reguliere dagelijkse onderhoudscyclus en het door de raad vastgestelde ambitieniveau. Hierbij houden we zo goed als mogelijk rekening met de directe omgeving door middel van tijdige, volledige en duidelijke communicatie met omwonenden.

In het beheer en onderhoud kiezen we ervoor zelf te doen waar nodig en uit te besteden waar kan. Hiermee verhogen we de grip op de uitvoering en verbeteren de dienstverlening aan en zichtbaarheid voor de inwoners. Dit draagt bij aan maatwerk en het toevoegen van maatschappelijke waarde in de wijk.

Door gebiedsgericht te beheren, wordt werk met werk gemaakt en wordt een gebied zo veel mogelijk in één keer onder handen genomen.

4. VERSCHILLENDE TYPEN ACTIVITEITEN (2/2)

Grootschalige activiteiten

Grootschalige activiteiten zijn grote, projectmatige en complexe werkzaamheden die minder vaak dan één keer per jaar nodig zijn. Hieronder vallen bijvoorbeeld grootschalige gebiedsontwikkelingen, zoals ingrijpende vervangingswerkzaamheden van riolering en de (her)inrichting van een gebied.

Deze activiteiten vergen over het algemeen meer voorbereiding, planning en afstemming met de omgeving dan kleinschalige activiteiten. Door grootschalig onderhoud zo veel mogelijk gebiedsgericht aan te pakken wordt de overlast in een wijk beperkt tot één keer over een langere periode.

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

De gemeentelijke activiteiten op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) dragen bij aan de programmatische ontwikkeling, beheer en onderhoud van de openbare ruimte en vastgoed. Het grootste deel van de activiteiten op het vlak van VTH gebeurt op basis van wettelijke kaders. Aanvullend fungeert dit GGP ook als toetsingskader.

Dienstverlening

Het betrekken van bewoners, ondernemers en andere stakeholders staat centraal bij de ontwikkeling van de leefomgeving in onze gemeente. Door dicht bij de bewoner te gaan staan werken we aan betrokkenheid en zorgen we voor een warm contact. Het inzetten van de wijkmanager bij ontwikkelingen, buurtschouw 2.0 en beheer & onderhoud zorgt ervoor dat direct en op wijkniveau een kwalitatief goede dienstverlening en communicatie plaatsvindt. De wijkmanager fungeert zo als spin in het web.

Door snel en adequaat te reageren op meldingen verbeteren we de leefbaarheid in de wijk en het vertrouwen in de gemeentelijke organisatie. Met een warme flexibele opstelling bouwen we aan een duurzame relatie met de burger. De wijkbewoner krijgt zo zelf meer invloed op de eigen leefomgeving. We zijn flexibel en dienstbaar aan de Westlander waarbij we zorg dragen voor een warm contact.

5. FINANCIËN (1/2)

Grofweg is het financiële kader op te knippen in een exploitatie- en een investeringsbudget. Beide budgetten worden jaarlijks geactualiseerd en gerapporteerd via de reguliere planning en control cyclus.

Jaarlijks worden de exploitatie- en investeringsbudgetten vrijgegeven na het vaststellen van de begroting. Ontwikkelingen als gevolg van financiële of inhoudelijke beleidsaanpassingen zijn in de komende jaren van invloed op het behalen van de kwaliteitsniveaus. Bij aanpassing van de kwaliteitsniveaus, maken we de consequenties inzichtelijk via het jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma. De in dit GGP vastgestelde kernwaarden en kwaliteitsniveaus zijn ook in meerjarig perspectief haalbaar binnen dit kader.

Financiële afwegingen en keuzes

Naast bestaand beleid zijn in dit GGP de nodige initiatieven aangekondigd. Dekking voor nieuwe initiatieven wordt gezocht in het wijzigen van de activiteiten, het aanpassen van de vastgestelde kwaliteitsniveaus, het verhogen van de inkomsten door bijvoorbeeld subsidieaanvragen, het gebruik maken van door het Rijk beschikbaar gestelde gelden, dan wel het verhogen van dekking binnen het gesloten financieringssysteem.

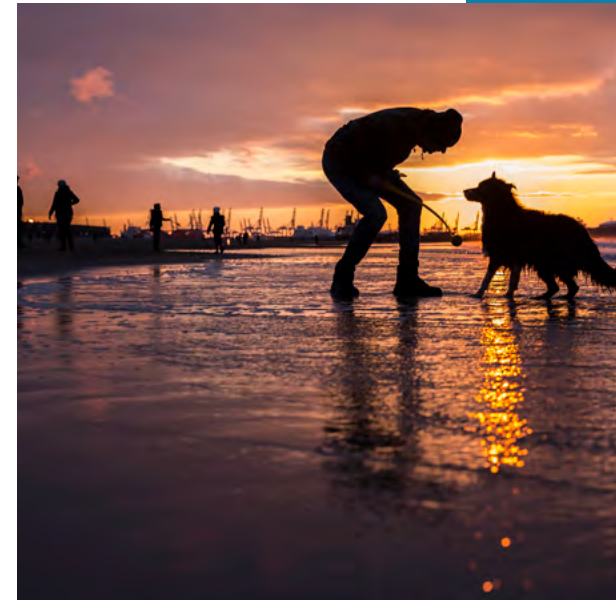
Exploitatie

Exploitatiebudgetten sturen we, voor zover nodig, gedurende het lopende begrotingsjaar bij via de P&C cyclus. Onder exploitatie vallen de kosten voor dagelijks onderhoud & beheer en studie, onderzoek en monitoring. De inkomsten die gerelateerd zijn aan dagelijks beheer en onderhoud maken hier ook onderdeel van uit.

Investerings

Grootschalige activiteiten betreffen vervangings- en levensduur verlengende activiteiten en worden beschouwd als investeringen. Onder investering verstaan we het vastleggen van vermogen in een object waarvan het nut zich in meerdere jaren uitstrekt. De jaarlijkse kosten van deze investeringen (rente en afschrijving) komen als kapitaallasten in de lopende exploitatie terug. De lasten zijn bepaald op basis van de levensduur en bijbehorende afschrijvingstermijnen. Programmatisch beheer en onderhoud vraagt om het leggen van een relatie tussen de economische en de technische levensduur.

Vanuit het oogpunt van het beheersen van kosten en voorspelbare uitgaven is een constante omvang van de kapitaallasten gewenst. Deze activiteiten of projecten komen in de vorm van kapitaallasten (en incidenteel in de vorm van een onttrekking uit de reserve) op de programmabegroting terug. Investerings sturen we bij via de P&C cyclus.

5. FINANCIËN (2/2)

Financiële risico's

Met programmatisch beheer en onderhoud en gebiedsontwikkelingen maken we constant een afweging tussen resultaat, risico's en budget. In de komende jaren gaat specifieke aandacht uit naar de impact van areaaluitbreiding, beeldkwaliteit en mogelijke prijsstijging door een aantrekkende economie. Door integraal gebiedsgericht te werken en af te stemmen met de partners in de buitenruimte, voorkomen we kapitaalvernietiging.

Nieuw beleid, veranderende wet- en regelgeving of weersinvloeden en maatschappelijke of politiek-bestuurlijke ontwikkelingen hebben consequenties op eerdere afspraken, besluiten of toezeggingen. De risico's ten aanzien van de leefbaarheid en het imago van de gemeente beheersen we door de beeldkwaliteit goed te monitoren en te communiceren met inwoners, bedrijven, overheden en andere organisaties.

In de achterliggende jaren hebben door mondiale ontwikkelingen grote kostenstijgingen plaatsgevonden. Bijvoorbeeld toenemende brandstof- en grondstofprijzen en schaarste in middelen en personeel. Het is gezien het onvoorspelbare karakter hiervan niet mogelijk daarmee samenhangende risico's objectief te kwantificeren en passende beheersmaatregelen te treffen.

Risicobeheersing

Aan het realiseren van doelstellingen zijn voor de gemeente onvermijdelijke financiële risico's verbonden. Er wordt telkens een risicoafweging en -inventarisatie gemaakt, waaruit blijkt er of maatregelen getroffen moeten worden, of dat het een acceptabel en draagbaar risico vormt. Mogelijke maatregelen zijn het voorzien in beheersmaatregelen of de risico's via een verzekering afdekken. Veelal is het nodig om middelen vrij te houden om risico's door schade of tegenvallersop te vangen. Deze zijn opgenomen in de programmabegroting. Door de financiële risico's te beheersen, voortdurend te inventariseren en de weerstandscapaciteit hierop af te stemmen, voorkomen we dat elk risico dat zich voordoet direct dwingt tot bezuinigingen, lastenverzwaring, of aanpassen van het beleid.

6. PROGRAMMA GEBIEDSONTWIKKELING (1/5)

6.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Bijdragen aan Westlandse doelen met ruimtelijke initiatieven

De gemeente initieert en begeleidt lokale ruimtelijke initiatieven en gebiedsontwikkelingen die bijdragen aan de ruimtelijke en maatschappelijke doelstellingen in Westland. Hierbij streven we naar een verantwoorde balans tussen onder andere wonen, groen, mobiliteit en economie op basis van transparante besluitvorming. Een gebiedsontwikkeling is vaak een langdurig en complex proces waarbij je niet ontkomt aan maatwerk, uiteraard op een transparante wijze. Gebiedsontwikkeling is een discipline die door de vele ruimtelijke doelstellingen, de veranderende wetgeving en samenleving steeds complexer wordt. Dat brengt de nodige uitdagingen met zich mee.

Westland werkt aan vele gebiedsontwikkelingen tegelijk die de inzet van meerdere vakdisciplines vragen. Woningbouw is een groot onderdeel van de projectenportefeuille, maar een gebiedsontwikkeling kan ook gaan over de ontwikkeling van bedrijventerreinen, (winkel)voorzieningen, locaties voor wonen en zorg, flexwonen en de reconstructie van een glastuinbouwgebied. Kortom een divers werkveld bestaande uit zowel grote als kleine projecten.

Gebiedsontwikkelingen starten veelal met een visie of randvoorwaarden. Voorbeelden van visies zijn de Visie Wateringen en de Visie Verdizone die door de gemeente zijn opgesteld. Visies kunnen ook door een initiatiefnemer worden ontwikkeld en de start markeren van een gebiedsontwikkeling. Visies zijn vergelijkbaar met een Masterplan, maar een Masterplan is vaak gedetailleerder dan een visie.

Rollen en financiële consequenties

Een gebiedsontwikkeling is op verschillende wijzen op te pakken, namelijk door de gemeente zelf of door externe partijen. Wanneer de gemeente de grond in eigendom heeft spreken we van actieve projecten. Vaak stellen we dan een grondexploitatie vast, of is het een gemeentelijke investering of alleen een verkoop. Indien dit laatste het geval is valt het project onder het programma Vastgoed.

Keuze maken

De keuze tussen een grondexploitatie, investering en/of verkoop is afhankelijk van diverse factoren. Slopen we als gemeente zelf? Maken wij de grond bouwrijp of verkopen we in huidige staat? Per project wordt dit bepaald, mede afhankelijk van of er al een initiatiefnemer bekend is. De varianten hebben namelijk verschillende fiscale gevolgen kijkend naar het wel of niet moeten betalen van overdrachtsbelasting.

Actieve projecten

Een grondexploitatie is een door de gemeenteraad vastgesteld financieel overzicht van de te verwachte inkomsten en uitgaven voor een bepaalde gebied met een specifieke ontwikkeling verdeeld over meerdere jaren. Onderdeel van een grondexploitatie is een (grond)levering aan derden, zoals bijvoorbeeld een projectontwikkelaar. Het is wettelijk verplicht de gemeenteraad te informeren over de (financiële) stand van zaken van de grondexploitaties. Dit gebeurt door middel van het jaarlijkse Meerjarenperspectief Gebiedsontwikkeling (MPG). De gemeenteraad stelt het MPG vast rond maart van elk jaar. Daarnaast ontvangt de raad vaak net voor de zomervakantie een tussentijdse rapportage met de stand van zaken van de grondexploitaties (TMPG).

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

- Wet ruimtelijke ordening (Wro)/ Omgevingswet
- Woningwet
- Huisvestingswet
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Notitie grondbeleid van de commissie BBV
- Omgevingsvisie Westland
- Woonvisie Westland 2020-2030
- Nota kostenverhaal gebiedsoverstijgende werken, werkzaamheden en maatregelen 2022
- Beleidsregel Parkeernormering gemeente Westland 2018
- Westlandse Energie Akkoord 2020 Transitievisie Warmte
- Westlands Veiligheidsbeleid (WVB)
- Horecavisie Westland 2030
- Detailhandelsvisie Westland 2021-2026
- Westland Cultuur Koers 2030

6. PROGRAMMA GEBIEDSONTWIKKELING (2/5)

Faciliterende projecten

Bij de uitvoering door externe partijen dient een eigenaar een initiatief in en heeft de gemeente een toetsende rol, dit noemen we faciliterende projecten. Een initiatiefnemer heeft de grond in eigendom en wil graag iets ontwikkelen. Daarvoor heeft hij de gemeente nodig. Een gemeente is het eerste aanspreekpunt als bevoegd orgaan die bijvoorbeeld een bestemmingsplan kan wijzigen (of ander ruimtelijke besluit).

Een initiatiefnemer heeft ons nodig en als gemeente moeten wij daarop ambtelijke capaciteit inzetten. De gemeente maakt kosten voor het begeleiden van het initiatief.

Om deze kosten te dekken sluit je een dienstverleningsovereenkomst en/of een anterieure overeenkomst met een initiatiefnemer. Bij faciliterende projecten spreek je daarom van kostenverhaal. Mocht het voorkomen dat we meer of minder kosten maken dan we via de overeenkomsten verhalen dan verrekenen we dit met de reserve faciliterende projecten, uiteraard moet deze daar toereikend voor zijn. Maar het uitgangspunt is dat faciliterende projecten kostenneutraal zijn. Faciliterende projecten hebben door deze werkwijze met verrekening van de reserve geen directe invloed op de programmabegroting, dit uiteraard zolang de reserve toereikend is. Deze projecten dragen wel bij aan de doelstellingen van de opgave gebiedsontwikkelingen.

Inspelen op de behoefte aan woningen en bedrijventerreinen

Het doel is om maximaal 8.100 woningen aan de woningvoorraad toe te voegen in de periode 2020-2030, met gemiddeld 800 woningen per jaar. De te realiseren woningen moeten aansluiten bij de behoefte van de inwoners: sociale en betaalbare huurwoningen, betaalbare koopwoningen, flexwoningen en plekken voor wonen en zorg. Daarnaast faciliteert de gemeente huisvesting voor arbeidsmigranten, statushouders en uitstroom uit beschermd wonen, Jeugdzorg en GGZ, waardoor mensen uit instellingen doorstromen.

Westland wil toekomstbestendige bedrijventerreinen met voldoende bedrijvenlocaties. Dat betekent een toevoeging van 34,5 ha netto uitgifbare bedrijfskavels. Het is de ambitie van Westland om de Greenport te moderniseren met focus op kennis en innovatie, behoud en intensiever gebruik areaal glastuinbouw, schone en efficiënte logistiek en duurzame circulaire economie.

Groen-inclusief en duurzame inrichting openbare ruimte

Westland heeft de ambitie om meer verblijfsgroen te realiseren in bestaand gebied én in nieuwbouwwijken. Nieuwbouw geeft kansen voor het creëren van een gezonde leefomgeving. De norm bij nieuwe ontwikkelingen, zoals opgenomen in de Omgevingsvisie 2.0, is 50 m² openbaar groen per woning. Naast groen hebben we ook met parkeren, een wateropgave en verduurzaming te maken. De druk op de beschikbare ruimte om alle wenselijke functies natuur en klimaat inclusief te realiseren is daarmee groot en dit betekent keuzes maken.

6. PROGRAMMA GEBIEDSONTWIKKELING (3/5)

Activiteiten

- Actieve projecten in uitvoering brengen waarbij de gemeente zelf grond in eigendom heeft d.m.v. voorbereiding, vaststelling en monitoring grondexploitatie(s);
- Begeleiden facilitaire projecten waarbij een initiatiefnemer zelf grond in eigendom heeft d.m.v. sluiten dienstverleningsovereenkomst en anterieure overeenkomst;
- Investerings, mits een relatie met een gebiedsontwikkeling.

6.2 WAT GAAN WE DOEN?

Levendige kernen met ruimte voor ontmoeten

Het is belangrijk om de leefbaarheid en vitaliteit van Westland in stand houden. De elf kernen (dorpen) hebben elk een eigen identiteit die mede wordt bepaald door de inrichting van de openbare ruimte. Bij planvorming willen we de karakteristiek en het profiel van de kern versterken, de levendigheid vergroten en voldoende geschikte ruimte hebben voor ontmoetingen. De invulling verschilt per type gebied.

In dorpscentra bereiken we dat met inbreiding en zorgvuldige en kwalitatief hoogwaardige inrichting die past bij het multifunctionele gebruik door bewoners, ondernemers en toeristen en voor evenementen. In de woonwijken gaat het naast ontmoetingsplekken ook om ruimte voor veilig bewegen en spelen. De inrichting van met name nieuwe pleinen, parken, plantsoenen, trottoirs en speelplaatsen speelt hierbij een belangrijke rol.

Als gemeente zijn we bij vele projecten betrokken, van groot tot klein. Er is een continue stroom aan nieuwe initiatieven, maar door de complexiteit is de doorlooptijd van een gebiedsontwikkeling van eerste idee tot en met uitvoering circa zeven jaar. De benodigde ruimtelijke procedures zijn daar een belangrijk onderdeel van. Voorbeelden van gebiedsontwikkelingen die een grote bijdragen leveren aan de gemeentelijke doelstelling zijn bijvoorbeeld de ontwikkeling van de woonwijk Driesprong in Kwintsheul, de uitbreiding van Heenweg, de woningbouwontwikkeling aan de Vlietweg in Naaldwijk en de ontwikkeling in Wateringen Noord. In Wateringen Noord ontwikkelen we een woonwijk van circa 800 - 900 woningen.

Groen en een goede infrastructuur zijn belangrijke onderdelen binnen deze ontwikkelingen. Daarin zie je de verwevenheid van het programma Gebiedsontwikkeling met de andere GGP programma's. Gebiedsontwikkeling heeft altijd een integraal karakter.

De deelnemingen Ontwikkelingsbedrijf Westlandse Zoom (OBWZ) en het Nieuwe Westland (ONW) maken geen onderdeel uit van het GGP, maar dragen wel substantieel bij aan de realisatie van de woningbouwopgave. Een voorbeeld is de ontwikkeling in Westmade-Noord in Monster.

Toekomstbestendige inrichting nieuw aan te leggen openbare ruimte

(Her)ontwikkeling in de dorpscentra met zorgvuldige inpassing van cultureel erfgoed en concentratie van de winkels of detailhandel voorzieningen versterkt het vestigingsklimaat en daarmee het draagvlak voor meer economische en sociale voorzieningen. Samen met een meer groene inrichting van de woonwijken met voldoende ruimte voor ontmoeten en recreëren is het vestigingsklimaat voor inwoners ook toekomstbestendig. Gebiedsontwikkelingen in de kernen zijn bijvoorbeeld de herontwikkeling van de locatie van het voormalige gemeentekantoor in Monster en het centrumplan Honselersdijk, waarin we een school en uitbreiding van diverse voorzieningen realiseren. Bij herstructurering, intensivering en aanleg van bedrijventerreinen is het van belang om de inrichting en beheer van de openbare ruimte goed af te stemmen op het (toekomstig) gebruik. Voor de modernisering van glastuinbouw is een ruimtelijke herstructurering van (delen van) het teeltareaal noodzakelijk. Op deze manier worden toekomstbestendige productiearealen gerealiseerd. Momenteel vindt de uitbreiding van het bedrijventerreinen Bovendijk in Kwintsheul en het ABC-terrein in Poeldijk plaats.

6. PROGRAMMA GEBIEDSONTWIKKELING (4/5)

i GEBIEDSONTWIKKELINGEN

- Totaal aantal gebiedsontwikkelingen 45 projecten
- Gebiedsontwikkellende deelnemingen met gemeenschappelijke participatie ONW en OBWZ

Projecten in portefeuille fluctueren door het jaar heen
Peildatum 1 januari 2023

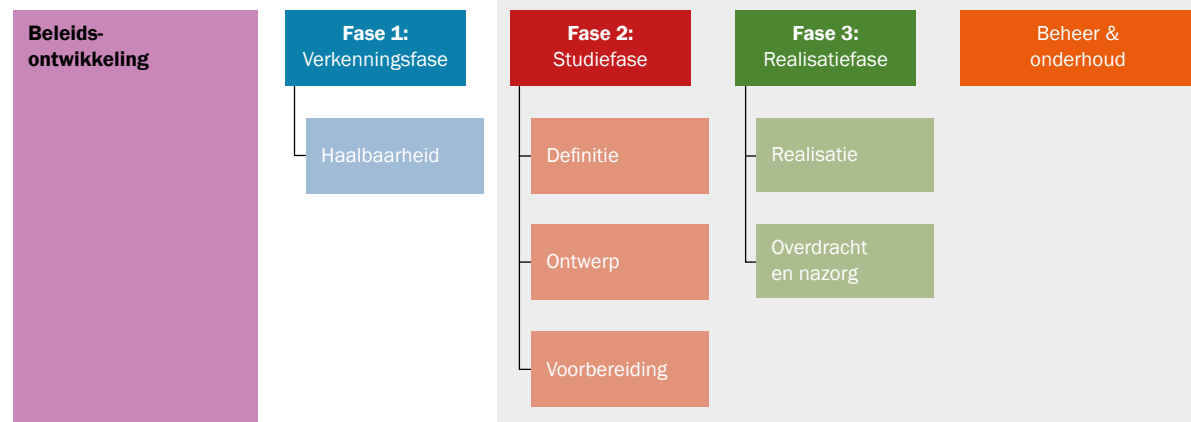
Aanpak ruimtelijke projecten (ARP)

Bij gebiedsontwikkelingen zijn veel verschillende partijen en belanghebbenden betrokken. Daarom is het belangrijk volgens een uniform proces te werken, zodat een eenduidige werkwijze ontstaat. Binnen de gemeente Westland werken we daarom projectmatig en opdrachtgericht volgens de Westlandse Aanpak Ruimtelijke Projecten (ARP). Zoals aangegeven in het algemene deel van het GGP is dit proces voor alle ruimtelijke projecten, maar speelt het binnen het programma Gebiedsontwikkeling een prominente rol. Binnen het programma Gebiedsontwikkeling realiseren we tientallen projecten, van groot tot klein. Het kan gaan om een kleinere ontwikkeling van 20 woningen, maar ook over grote woonwijken van 800 woningen.

Het ARP bestaat uit drie fasen; een verkenningfase, studiefase en realisatiefase. Het indienen van een initiatief via de Initiatieven Tafel Westland (ITW) zit daar nog voor. In de verkenningfase is het cluster Beleid opdrachtgever, in deze fase bepalen we of een initiatief een project wordt. Hierna starten we met een planproces.

Dit noemen we de studiefase en daarvan is cluster Ruimte opdrachtgever. Het is een intensieve samenwerking tussen beide clusters, maar in het GGP vallen formeel alleen de projecten die zich bevinden in de studie- en realisatiefase. Uiteraard maken we in het GGP ook verbinding met de opgaven en ruimtelijke ontwikkelingen van het cluster Beleid.

Aanpak ruimtelijke projecten (ARP)

Aanpak Ruimtelijke Projecten (ARP)

6. PROGRAMMA GEBIEDSONTWIKKELING (5/5)

6.3 KERNWAARDEN EN KWALITEITSNIVEAUS

Kernwaarden

Veel partijen zijn betrokken bij het realiseren van de gebiedsontwikkelingen. Het is één van de programma's dat buiten duidelijk zichtbaar is. Onze inwoners zien dagelijks buiten de werkzaamheden die het gevolg zijn van een gebiedsontwikkeling. De meeste projecten die binnen het programma gebiedsontwikkeling vallen zijn facilitaire projecten, waarbij een initiatiefnemer een ontwikkeling start. Dienstverlening en snelle duidelijkheid aan het begin van een traject en goede communicatie tijdens het traject is daarbij van belang. In de gebiedsontwikkelingen gebruiken we onderstaande kernwaarden waarbij per kernwaarden een meetbare KPI is aangegeven. De kernwaarden zijn bepaald op basis van vastgestelde kaders, zoals de Omgevingsvisie 2.0 en het Collegewerkprogramma.

Omgevingskwaliteit

Kijkend naar de omgevingskwaliteit zijn er veel indicatoren, zoals de nabijheid van voorzieningen (scholen, huisartsen of apotheek) of de aanwezigheid van groen. Groen draagt bij aan een fijne en gezonde leefomgeving, het vermindert stress en het is voor jong en oud fijn om in de natuur te fietsen of wandelen. We zorgen daarom voor meer groen in nieuwe gebiedsontwikkelingen. De KPI die daarbij hoort is dat we minimaal 50 m² verblijfsgroen per woning realiseren.

Klimaatbestendigheid

Klimaatbestendigheid is een breed begrip, maar ook een begrip waar we in gebiedsontwikkelingen niet omheen kunnen. Er zijn veel onderdelen die hieronder vallen, zoals wateroverlast, hitte, droogte

en overstroming. Het is dan ook logisch dat binnen de verschillende GGP Programma's de kernwaarden klimaatbestendigheid een iets andere focus heeft. Voor gebiedsontwikkelingen kiezen we er voor om te kijken naar hittestress. Het realiseren van water en groen heeft een gunstig effect op het beperken van hittestress. Daarom is hittestress verminderen een belangrijke KPI bij gebiedsontwikkelingen.

Bereikbaarheid

Door de groei van het aantal inwoners, de economie en de toenemende productie in de glastuinbouw neemt de verkeersintensiteit toe, net als bij het programma Infrastructuur. Gebiedsontwikkelingen dragen bij aan deze groei. De bereikbaarheid van gebiedsontwikkelingen zoals woonwijken en nieuwe bedrijventerreinen is daarom essentieel. We hanteren bij nieuwe woonwijken als KPI een realisatie van minimaal twee gelijkwaardige verkeersontsluitingen.

Kwaliteitsniveaus

Gebiedsontwikkelingen hebben te maken met diverse andere programma's binnen het GGP. Ze zijn sterk met elkaar verbonden. Bij de ontwikkeling, beheer en onderhoud van de openbare ruimte vormen de kwaliteitsniveaus van de gemeente de basis. In de planvorming en realisatie van een gebiedsontwikkeling wordt daarom rekening gehouden met de in het GGP benoemde kwaliteitsniveaus. De projectontwikkelaar legt het openbaar gebied aan op basis van de geldende kwaliteitsniveaus. Na één jaar onderhoudstermijn draagt de ontwikkelaar het openbaar gebied over aan de gemeente. Op dat moment wordt het onderdeel van het gemeentelijk areaal. Het onderhoud van de gebieden vindt dan plaats conform de kwaliteitsniveaus zoals opgenomen in het GGP bij de betreffende programma's.

7. PROGRAMMA GROEN EN RECREATIE (1/5)

7.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Het programma Groen & Recreatie heeft oog voor natuur. Dit betekent dat flora, fauna en de natuurlijke leefomgeving van groot belang zijn voor Westland en haar inwoners. De komende jaren gaat veel aandacht uit naar het toevoegen van waardevol groen aan onze omgeving. Om hier invulling aan te geven gebruiken we vier ambitieuze pijlers geladen met 5 thema's. Deze pijlers en thema's zijn voorzien van diverse concrete maatregelen en uitgewerkt in het Actieplan Groen Westland, Groen is Goud.

Pijler 1: Sterke Groenstructuur

Naast beheer en onderhoud van het openbaar groen wordt bij (gebieds-)ontwikkelingen, projecten en herstructurering zowel ingezet op het behoud van het aanwezige groen als op het aanleggen en het kwalitatief (op niveau) beheren van waardevol groen, parken en groenstructuren.

Goed onderhouden, waardevol en bereikbaar groen in de woonkernen, de winkelcentra en het buitengebied vergroot het woongenot van bewoners. Daarnaast zorgt het voor een betere gezondheid van de bewoners en draagt het bij aan het tegengaan van hittestress. Tevens biedt het mogelijkheden tot recreëren en ontwikkeling van ecologische structuren, natuur en biodiversiteit.

Waar mogelijk vergroten we samen met bewoners de beleving en ervaring van de woonomgeving en recreatieve gebieden, zonder daarbij de biodiversiteit en ecologische waarde uit het oog te verliezen. De aanwezigheid van groen is bevorderlijk voor de gezondheid.

Pijler 2: Betrokken Westland

Wij zorgen met de gebiedsgerichte aanpak voor meer waardevol groen, recreatieve- en sportieve mogelijkheden in de openbare ruimte en toegankelijke speelvoorzieningen in de wijk. Gebruikers en natuur- en milieuorganisaties zijn betrokken bij beleids- en planvorming voor meer en beter groen, recreatie en spelen in de eigen wijk.

In onze aanpak werken we samen met belanghebbenden en de directe omgeving. We zoeken naar samenwerking met alle betrokken partijen. Dat zijn professionele partijen, maar ook partijen die niet beroepsmatig een bijdrage leveren, maar omdat ze het leuk vinden zoals inwoners, buurten en verenigingen. Wij gaan bewoners meer betrekken bij het (ecologisch) onderhoud en inrichting van de wijk door aan te sturen op meer zelfbeheer.

Pijler 3: Gezonde Groene Omgeving

De grotere parken en recreatiegebieden zijn rustig, natuurlijk en geschikt voor families. De stranden worden in het hoogseizoen druk bezocht. De recreatiegebieden zijn voor iedereen toegankelijk, ook met een kinderwagen of rolstoel. We zorgen voor een goede balans tussen (beschermde) natuur, verbonden ecologische zones en natuurbeleving. Bij (strand)recreatie organiseren we goede voorzieningen voor (dag)parkeren en verwerking van een grote toestroom van bezoekers op warme stranddagen.

We werken aan een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid van de recreatiegebieden, met name voor langzaam verkeer. We realiseren mooie routes voor fietsers, hardlopers, ruiters, vaarrecreanten

en skaters. Het strand, de strandopgangen, recreatiegebieden, kinderboerderijen, speeltuinen en faciliteiten zijn schoon, heel, veilig en toegankelijk. Bij herstructurering maken we slimme keuzes en verbinden we gebieden onderling met moderne fiets- en wandelpaden in een groene omgeving. Het ontwikkelen van informele sport- en beweegmogelijkheden in de wijk en langs recreatieve routes draagt bij aan een gezond en gelukkig leven.

Pijler 4: Klimaatbestendige Woonomgeving

Het versterken van de bestaande groenstructuren biedt weerstand aan klimaatverandering. Tegelijkertijd bevordert het ecologische kwaliteiten, natuur en recreatie. De huidige groengebieden en de geplande ecologische verbindingzones krijgen een kwalitatieve impuls met meer ruimte voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. Wij zoeken daarbij de samenwerking met de provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Delfland. De te ontwikkelen recreatieve groenblauwe netwerken vormen sterke aders in Westland. Recreatieve routes maken we uitnodigend en voorzien we van passende schaduwrijke voorzieningen.

7. PROGRAMMA GROEN EN RECREATIE (2/5)

Inzet op 5 thema's

In de uitvoering pakken wij deze vier programmalijnen vast door in te zetten op 5 thema's:

1. Meer ruimte voor bomen;
2. Verbeteren variatie en kwaliteit bestaand groen;
3. Uitbreiden natuurgebieden;
4. Meer groen, minder tegels;
5. Westlanders actief in het groen.

Deze thema's zijn in samenwerking met raad, natuurorganisaties en deskundigen tot stand gekomen. De thema's worden verder uitgelegd en uitgewerkt in het Actieplan Groen Wetsland, Groen = Goud.

Bij alle activiteiten, van dagelijks beheer en onderhoud tot groot-schalige activiteiten zoeken we aansluiting bij deze thema's. Een maatregel kan aan meerdere thema's en programmalijnen een bijdrage leveren.

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

- Spel en attractie besluit
- Convenant Klimaatadaptief Bouwen
- Programma van Standaarden (t.b.v. groentechniek)
- Bomenlijst Westland
- Kapbeleid
- Beleidsplan grondsnipper
- Notitie bomen i.r.t. zonnepanelen
- Strategie Klimaatadaptatie Westland 2021-2024
- Klimaatconvenant
- Westland Cultuurkoers 2030
- Structuurvisie Westland 2025
- Beleidsvisie Beleef Westland (nota toerisme en recreatie)
- Uitvoeringsagenda Toerisme en Recreatie
- Omgevingsvisie Westland 2030

Activiteiten

Beheer & Onderhoud

- Groen beheer & onderhoud met aandacht voor ecologische waarde en biodiversiteit;
- Themagerichte samenwerking met natuur- en milieuorganisaties;
- Investerings in waardevol groen en recreatieve en sportieve mogelijkheden in de openbare ruimte als bijdrage aan het ontwikkelen van de themagebieden;
- Aanleg waardevol en toegankelijk groen bij gebiedsgerichte ontwikkeling;
- Beheer strand & recreatiegebieden in een gebiedsgerichte aanpak;
- Structurele en planmatige reconstructie en vervangingsinvesteringen in groen;
- Onderhoud speelplaatsen;
- Vervanging speelvoorzieningen
- Onderhouden van sportparken

Voortdurende controle en monitoring

- Boom Veiligheid Inspectie;
- Keuren van speeltoestellen;
- Kwaliteitsniveaus en kernkwaliteiten a.d.h.v. GGP normering.

7. PROGRAMMA GROEN EN RECREATIE (3/5)

7.2 WAT GAAN WE DOEN?

Vergroenen

Door het laden van de thema's met vergroeningsopgaven en concrete maatregelen streven we ernaar om ten minste 1 vierkante meter waardevol groen per bestaande woning toe te voegen aan de openbare ruimte ten opzichte van de meting uit de omgevingsvisie 2.0 en 50 m² openbaar groen per nieuwe woning. Zo zorgen we dat we hittestress op natuurlijke wijze verminderen. In deze ontwikkelingen betrekken wij nadrukkelijk de belanghebbenden.

Wij beheren en richten het groen zo in dat er in elke woonkern kwalitatief, aantrekkelijk en waardevol groen is waar bewoners in kunnen bewegen en verblijven. In de wooncentra zoeken we zowel naar praktisch groen met een aantrekkelijke uitstraling, als groen dat een bijdrage levert aan ecologische en klimatologische wensen. Zo vergroenen we de winkelgebieden met structureel en mobiel groen en zoeken we in de dorpskernen naar mogelijkheden om kleine bosjes aan te leggen die helpen groenstructuren te versterken.

Verbinden

We zorgen voor verbinding van water en natuurlijk groen binnen de gemeente. Daarbij is het de ambitie om zowel water tussen de verschillende dorpskernen met elkaar op goed niveau te houden als ons waternetwerk goed op omliggende gemeenten aan te laten sluiten. In en tussen de dorpskernen willen we dusdanig veel waardevolle groene plekken hebben waardoor er echte ecologische verbindingen ontstaan tussen de dorpen, woongebieden en recreatiegebieden.

Deze groenblauwe verbindingsstructuur, een toegankelijk strand en goede verbindingen naar omliggende recreatiegebieden, zoals Midden-Delfland Het groene hart van de regio zorgt voor goede recreatiemogelijkheden. Dit draagt bij aan de doelstelling voor Westland: een gemeente waarin het aangenaam wonen, werken en recreëren is.

i GROEN EN RECREATIE

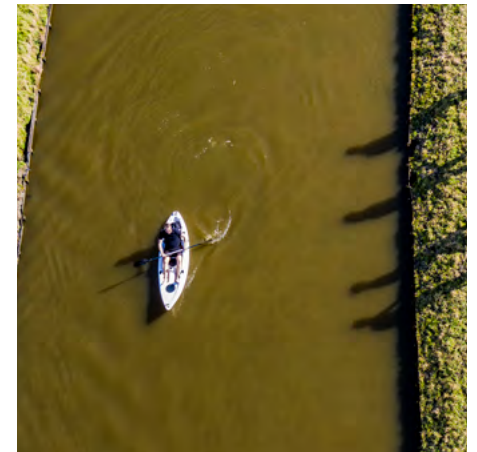
• Bomen in eigendom van gemeente*	44.841 stuks
• Beplanting	119 ha
• Gazon	108 ha
• Ruw gras	163 ha
• Speeltoestellen	400 stuks
• Speeltoestellen	1.988 stuks
• Valondergronden	9 ha
• Hondenuitloopplaatsen	2 ha
• Halfverharding	5 ha
• Onverharde paden	1 ha
• Oppervlakte Recreatiegebieden	53 ha
• Oppervlakte Sportvelden	92 ha
• Oppervlakte Parken	36 ha
• Strand	8 km

* inclusief arealen begraafplaatsen

1 ha is 10.000m²

Cijfers zijn afgerond

Peildatum 1 januari 2023

7. PROGRAMMA GROEN EN RECREATIE (4/5)

Versterken ecologische structuur

Natuur- en recreatiegebieden koppelen we aan elkaar met ecologische verbindingen. Hiermee vergroten we de natuurwaarde en versterken we de biodiversiteit in Westland. Ecologische zones komen tot stand in samenwerking met initiatieven van anderen.

We werken zoveel mogelijk samen met inwoners en ondernemers en stemmen de inzet zo goed mogelijk op elkaar af, zodat de overlast van onze inzet tot een minimum beperkt blijft.

Om de realisatie van ecologische zones in de toekomst niet te belemmeren voorkomen we ongewenste ontwikkelingen, bijvoorbeeld bij actualisatie van omgevingsplannen. Bij kapaanvragen van bomen onderzoeken wij altijd eerst de mogelijkheid tot verplanten. Voor het beheer van groen heeft, waar mogelijk, ecologisch beheer de voorkeur. Door gebruik van bijvoorbeeld goede zaadmengsels en differentiatie in onderhoud bevorderen we de biodiversiteit. Hiervoor zoeken wij nadrukkelijk de samenwerking en verbinding met burgers, natuurorganisaties en andere overheden.

Natuur en recreatie

Aan de kust komen natuurwaarden en recreatieve en economische belangen samen. Het moderniseren van de parkeervoorzieningen en de inrichting van de strandslagen is nodig voor een betere en veilige bereikbaarheid en toegankelijkheid van het strand. We zoeken naar mogelijkheden om innovatieve ontwikkelingen in parkeren van fiets en voertuig door te voeren. We brengen de basis op orde en zorgen ervoor dat onze inwoners, toeristen en recreanten onze gemeente ervaren als prettige gemeente met allerlei unieke recreatieve mogelijkheden.

Spelen

Om alle wijken te bedienen met passende sport- en speelvoorzieningen in de openbare ruimte actualiseren we het speelbeleidsplan. Het plan voorziet in het tijdig betrekken van omwonenden en gebruikers om een toekomstbestendig, natuurlijk, rookvrij en uitnodigend speelterrein bereikbaar en beschikbaar te hebben voor alle doelgroepen. Hierbij houden we nadrukkelijk en zoveel mogelijk rekening met inclusie van spelen en bewegen in de openbare ruimte. Zo werken we aan een evenwichtig, natuurlijk en gespreid sport- en speelaanbod in de omgeving.

Sportparken

Met gevarieerde, betaalbare en kwalitatief hoogwaardige sportparken stimuleert en faciliteert de gemeente een gezonde leefstijl voor de Westlanders. We willen het aantal sporters en deelnemers aan sportieve activiteiten laten toenemen. Deze toename legt een hogere druk op de bestaande sportparken en het gebruik van het sportaanbod in de openbare ruimte. We stimuleren daarbij het rookvrij maken van sportparken. Door sportparken op het kwaliteitsniveau A te onderhouden zijn deze optimaal te gebruiken.

Voor de sport zowel binnen als buiten worden in de nabije toekomst diverse maatregelen genomen waaronder het aanbrengen van ledverlichting en het toepassen van warmteopslag bij kunstgrasvelden.

7. PROGRAMMA GROEN EN RECREATIE (5/5)

7.3 KERNWAARDEN EN KWALITEITSNIVEAUS

De kernwaarden, kwaliteitsniveaus en behaalde resultaten binnen de relevante themagebieden wordt ieder kwartaal gemeten en gerapporteerd door middel van een beeld kwaliteitsschouw. Ook het aantal klachten en meldingen over groen in de openbare ruimte komen in deze rapportage terug. Op basis van deze gegevens kunnen aanpassingen in de uitvoering worden doorgevoerd.

Omgevingskwaliteit

Aantrekkelijk groene omgeving

We beheren en richten het groen zo in dat er in elke woonkern voldoende kwalitatief, aantrekkelijk en toegankelijk groen is waar bewoners kunnen bewegen. De buitenruimte levert zo een positieve bijdrage aan de gezondheid van bewoners en het gevoel van welbevinden en het woonplezier.

Kwalitatief groen

We kiezen voor kwaliteit boven kwantiteit. Het groen wordt structureel op het gevraagde niveau onderhouden. Bij nieuwe aanplant wordt voor een goede kwaliteit gekozen zodat een langere levensduur en betere uitstraling wordt gehaald.

We rapporteren o.a. op het totaal aantal bomen en het gerealiseerde onderhoudsniveau van het groen.

Duurzaamheid

Verbinden van het groen

We richten het groen zo in dat groene structuren zijn verbonden en van optimale kwaliteit zijn. Dit doen we door omringende landschappen te verbinden met recreatiegebieden en de kernen door een netwerk van groen. We beheren het groen zodat dieren en planten hier goed kunnen leven en verplaatsen.

Wij rapporteren o.a. het aantal vierkante meters groen per woning in de openbare ruimte (norm 50m² per voordeur), het aantal vierkante meters ecologisch beheerde buitenruimte (denk aan bloemrijke bermen) en aantal vierkante meters verwijderde zinloze verharding.

Klimaatadaptief groenbeheer

We beheren en richten het groen zo in dat we rekening houden met klimaatverandering. Zo proberen we de effecten hiervan op te vangen door natuurinclusief te bouwen, toekomstgericht wateroverlast te beperken en waardevol groen (zoals bomen met grote kroon) toe te voegen ter voorkoming van hittestress.

Positioneren van groen binnen de organisatie

Bij nieuwe projecten en gebiedsgerichte ontwikkelingen is een ecologisch advies voorwaardelijk. Hierbij wordt getoetst op voldoende ruimte (m²) voor groen, spelen en verblijven.

We rapporteren o.a. op het aantal geplaatste bomen, gerealiseerde vierkante meters natuur bij gebiedsontwikkeling en het aantal bouwwerken met groene gevels en groene daken.

Kwaliteitsniveaus

Bedrijventerrein & Buitengebieden	matig
Begraafplaatsen	goed
Parken	voldoende
Pleinen	voldoende
Recreatiegebied	voldoende
Speeltuinen	goed
Sportvelden	goed
Strand	goed
Winkel/horeca	goed
Woongebieden	voldoende

8. PROGRAMMA BEGRAAFPLAATSEN (1/3)

8.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Representatieve en goed verzorgde begraafplaatsen

De gemeente zorgt voor goed verzorgde en representatieve begraafplaatsen met voldoende begraafcapaciteit en een passende inrichting. We doen structureel onderzoek naar het kwaliteitsniveau van het onderhoud van de begraafplaatsen.

Voldoende begraafcapaciteit en kwaliteit

De gemeente zorgt voor voldoende begraafcapaciteit en -kwaliteit. Denk hierbij aan het aantal graven en de gebruikscapaciteit van de aula's. Met de gerealiseerde uitbreidingen van begraafplaatsen is bij een actief ruimingsbeleid de begraafcapaciteit voldoende om in de behoefte tot 2030 te voorzien. Daarnaast is er ook aandacht voor het realiseren van voldoende capaciteit in de verdere toekomst.

Voor de langere termijn is het belangrijk om te werken aan de toekomstbestendigheid van onze begraafplaatsen, onder meer door het uitbreiden van de begraafplaats in De Lier en het ontwikkelen van een visie op het beheer en de positie van de huidige gemeentelijke begraafplaatsen (gemeentelijk/privaat).

Meer parkachtig karakter van bestaande begraafplaatsen

Een meer parkachtig karakter geeft een extra impuls aan de kwaliteit van de begraafplaatsen. De gemeente zet zich hiervoor in, waar mogelijk en gewenst samen met vrijwilligers. De beheerder van de begraafplaats krijgt een rol bij het coördineren van vrijwilligerstaken. Bij het verder versterken van de parkachtige uitstraling staat respect voor de hoofdfunctie van de begraafplaats altijd voorop.

Inspelen op trends in uitvaartvormen

Mensen kiezen steeds meer voor cremieren in plaats van begraven. In Westland is deze trend in mindere mate zichtbaar dan de landelijke trend, maar de verwachting is wel dat het aantal crematies de komende jaren zal groeien ten opzichte van begraven.

De keuze voor de manier van afscheid nemen en de locatie is tegenwoordig veel diverser als het gaat om de kisten of lijkwaden, de urnen en de vorm van herdenken. Net als uitvaartondernemers speelt ook de gemeente in op de maatschappelijke behoeften aan de verschillende uitvaartvormen. Dit vraagt wel om sluitende afspraken met beheerders van aula's, uitvaartondernemers en -verzorgers.

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

- Wet op de lijkbezorging
- Verordening Lijkbezorgingsrechten 2022
- Beheerkader begraafplaatsen Westland 2013
- Omgevingsvisie Westland 2030

Visieontwikkelingen 2023 >

- Actualisatie Beheerkader begraafplaatsen Westland

8. PROGRAMMA BEGRAAFPLAATSEN (2/3)

Activiteiten

Dagelijks beheer & onderhoud

- Dagelijks beheer en onderhoud begraafplaatsen;
- Beheer aula's;
- Ruimen graven.

Studie, onderzoek en monitoring

- Onderzoek toekomstbestendigheid begraafplaatsen en beheer aula's;
- Onderzoek naar mogelijkheden om de kwaliteit van uitvaartondernemingen en -verzorgers te toetsen middels de landelijke erkenningsregelingen voor de branche.

8.2 WAT GAAN WE DOEN?

Uniform en toekomstbestendig beheer en gebruik

Voor de (her)inrichting, beheer, onderhoud en gebruik van de zes gemeentelijke begraafplaatsen binnen gemeente Westland is een uniform en toekomstbestendig beheer en gebruik het uitgangspunt. Op basis van een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de begraafplaatsen en het beheer van de aula's brengen we verbeteringen aan, zoals het harmoniseren van de gebruiksovereenkomsten rond het aulabeheer. Dit verwerken we in een nieuwe versie van de gemeentelijke verordening begraafplaatsen.

Stimuleren onderhoud particuliere graven

Niet alle graven worden even goed onderhouden. Onze beheerders spreken rechthebbenden van particuliere graven daarop aan. Bij een integrale verandering van de contracten leggen we het minimale kwaliteitsniveau van het onderhoud van de particuliere graven (opnieuw) vast. Dit omvat het vragen van toestemming aan de nabestaanden/rechthebbenden om het onderhoud van een graf door vrijwilligers te laten doen, dan wel mee te nemen in het reguliere onderhoud van de begraafplaats.

Voldoende vrije graven

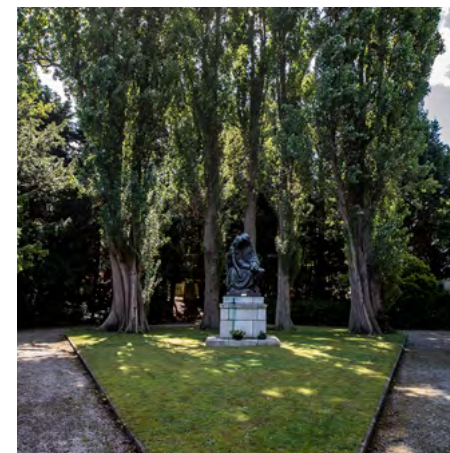
Om aan de toekomstige behoefte van het aantal graven te voldoen is een eenduidig ruimbeleid nodig. De wet geeft daar voldoende en heldere handvatten voor. Binnen deze wettelijke kaders ruimt de gemeente graven. Graven zonder rechthebbenden mogen we ruimen, waarbij de beheerders zo veel mogelijk rekening houden met behoud van karakteristieke graven.

Uitbreiding urnenmuren en urnengraven

Bij de herinrichting van de begraafplaatsen realiseren we op de huidige begraafplaatsen extra volwaardige mogelijkheden voor urnengraven en strooivelden. Dit biedt kansen op een betere exploitatie van de begraafplaatsen.

Aandachtspunten bij herinrichting vrijkomende graven

Sommige oude grafvelden zijn te krap naar de huidige normen. Er is voldoende ruimte nodig voor het hergebruik met de grotere nieuwe grafmaten. Ook het toevoegen van kindergraven, urnengrafvelden met urnenmuren en -zuilen en grafvelden voor andere geloofsrichtingen dan de christelijke overwegen we bij de herinrichtingen.

8. PROGRAMMA BEGRAAFPLAATSEN (3/3)

Uniforme uitstraling gebouwen op begraafplaatsen

We streven naar een uniforme uitstraling en gebruik van de aanwezige gebouwen op de begraafplaatsen. De aula's zijn niet kostendekkend. Een oplossing is om voor alle aula's een zelfde regime in te voeren en het beheer doelmatiger en effectiever te maken.

Verbeteren gebruik aulavoorzieningen

Bij aula's met beperkte voorzieningen en capaciteit vinden aanpassingen en verbeteringen plaats om intensiever gebruik van de aula's mogelijk maken. We onderzoeken de mogelijkheden van uniform beheer van de aula's en een passende rechts- of organisatievorm, waarbij aulabeheerders, gemeente en uitvaartorganisaties gezamenlijk het eigendom en beheer van de aula's voor langere tijd kunnen borgen.

i BEGRAVEN

• Begraafplaatsen	6 stuks
• Graven	15.281 stuks
• Vrije graven	4.125 stuks
• Aula's	5 stuks
• Bomen in eigendom van gemeente	1.400 stuks
• Beplanting	4 ha
• Gazon	2 ha
• Asphaltverharding	1 ha
• Elementenverharding	2 ha
• Halfverharding	1 ha
• Vijvers	600 m ²
• Banken	68 stuks

1 ha is 10.000m²

Cijfers zijn afgerond

Peildatum 1 januari 2023

8.3 KERNWAARDEN EN KWALITEITSNIVEAUS

Omgevingskwaliteit

We zorgen ervoor dat onze begraafplaatsen er representatief en goed verzorgd bij liggen.

Het specifieke karakter van onze begraafplaatsen en de nadruk op een respectvolle omgeving is altijd uitgangspunt van beheer.

Bereikbaarheid

Onze begraafplaatsen zijn, ook met het OV, goed bereikbaar.

De toegankelijkheid van onze begraafplaatsen wordt geborgd, ook voor mensen met een lichamelijke beperking. Noodzakelijke verbeteringen en aanpassingen worden zo snel mogelijk opgepakt. Zo worden bijvoorbeeld slechte wandelpaden opgeknapt.

Veiligheid

De (fysieke en sociale) veiligheid op onze begraafplaatsen is geborgd, onder meer door goede zichtlijnen en duidelijke routing.

Kwaliteitsniveaus

Begraafplaatsen

goed

9. PROGRAMMA GEMEENTELIJK VASTGOED EN GROND (1/3)

9.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Accommodatiebeleid

Het gemeentelijk accommodatiebeleid voorziet in een optimale inzet van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Hierbij is aandacht voor capaciteit, kwaliteit en prijs. De exploitatie van het gemeentelijk vastgoed dient beheersbaar en toekomstbestendig te zijn. Zowel de kostenbeheersing als opbrengstmaximalisatie in de exploitatie zijn hierbij van belang. Multifunctioneel gebruik en flexibiliteit van de vastgoedvoorraad dragen bij aan een hogere bezettingsgraad. Door functies en beleidsdoelen te combineren kan minder bruto vloeroppervlak (BVO) toch meer huisvestingscapaciteit opleveren. Kwalitatief vastgoed betekent dat het zo optimaal mogelijk passend moet zijn voor het gebruik. Duurzaamheid en circulariteit zijn inmiddels cruciaal bij zowel sloop/nieuwbouw als ook voor het beheer en onderhoud. Dit draagt bij aan een betere exploitabiliteit.

Faciliteitsaanbeleid

Naast de huisvestingsbehoefte van het ambtelijk apparaat zijn er diverse voorzieningen nodig om de wettelijke taken uit te kunnen voeren. Hiervoor zijn uiteenlopende faciliteiten aanwezig zoals tractiestallingen, opslagunits en zoutsilo's.

Los van de wettelijke taken is het gemeentelijk vastgoed facilitair voor huisvestingsvragen vanuit diverse beleidsvelden. Deze zijn grofweg in te delen in:

1. Sport en bewegen;
2. Sociaal-culturele zaken;
3. Kinderdagopvang en peuteropvang;
4. Welzijn.

Tussen de clusters Ruimte en Beleid is dan ook een intensieve samenwerking met een goed werkbare afbakening als het gaat om rollen en taken.

Duurzaam vastgoed

De gemeente stuurt op een financieel gezonde, doelmatige en efficiënte vastgoedportefeuille op het gebied van exploitatie, onderhoud en investeringen. Denk hierbij aan het optimaliseren van het vastgoed(gebruik), het toepassen van klimaatadaptatie bij gebouwen, het nemen van energiebesparende maatregelen of het gebruik van levensduurrekkende materialen of middelen. Circulariteit (hergebruik van materialen) zal eveneens worden ingezet bij sloop/nieuwbouw en renovatie. Voor de diverse maatschappelijke instellingen zijn er inmiddels landelijke en lokale subsidies beschikbaar.

Terugbrengen leegstand

De gemeente wil de leegstand van het gemeentelijk vastgoed terugbrengen. De gewenste bezettingsgraad van de diverse opstallen wordt, afhankelijk van typologie en het gebruik, vastgesteld en nagestreefd. In het kader van de Detailhandelsvisie kijken we of (en in hoeverre) de toepassing van een Leegstandsverordening bijdraagt aan deze doelstelling.

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

- CO₂ neutraal 2050 (2030) per 1 jan. 2023 energielabel C
- Diverse normeringen, zoals NEN 8026, 2767 en 8021
- Didam-arrest
- Omgevingsvisie
- Westlands Veiligheidsbeleid (WVB)
- Wet Markt en Overheid

9. PROGRAMMA GEMEENTELIJK VASTGOED EN GROND (2/3)

Ruimte voor bevorderen ontmoeting

Om ontmoeting in alle kernen te bevorderen, wil de gemeente ruimtes daarvoor geschikt maken en zo maatschappelijke ondersteuning en laagdrempelige plekken creëren voor onze inwoners. Dit kan op meerdere wijzen in de gemeente Westland worden vormgegeven met inzet van veelal bestaande locaties en organisaties. Dit kan bijvoorbeeld een Huis van de Buurt zijn (een samenwerking van Vitis en de Bibliotheek), een ontmoetings- of horecaplein of een groene recreatieve omgeving.

Om het vastgoed zo optimaal mogelijk in te zetten wordt multifunctioneel gebruik waar mogelijk gehanteerd. Dat kan door beschikbare ruimten of locaties breder in te zetten (op andere momenten van de dag of week). Denk hierbij aan scholen, bibliotheken, sportcomplexen en buurthuizen voor verschillende gebruikers. Dit kan zowel in gemeentelijk vastgoed plaatsvinden als bij (sport)verenigingen met opstallen in eigen bezit (recht van opstal veelal).

Toekomststrategie panden

We willen een goede vastgoedportefeuille, waarbij we slechts panden behouden die noodzakelijk zijn voor de uitvoer van wettelijke taken of bijdragen aan belangrijke maatschappelijke opgaven op het gebied van ontmoeten, sport of educatie. Dit vraagt om een strikt accommodatiebeleid met heldere en transparante tarieven. Met enige regelmaat zal herijking van de kaders en uitgangspunten van het accommodatiebeleid bijdragen aan een goed strategisch vastgoedbezit en -beheer.

Activiteiten

Uitvoeren van dagelijks beheer en onderhoud & investeringen

- Maatschappelijk vastgoed;
- Strategisch vastgoed;
- Erfgoed, monumenten en kerktorens;
- Zwembaden;
- Grondposities;
- Verduurzamen van diverse asset.s

9.2 WAT GAAN WE DOEN?

Verduurzamen vastgoedportefeuille

De gehele vastgoedportefeuille wordt op logische momenten (conform onderhoudsplanning), maar zeker ook tussentijds verduurzaamd, altijd in relatie tot de functie en het gebruik van het object. Veel effect is te behalen bij de gemeentelijke zwembaden door hergebruik van hemelwater en duurzame en zuinige installaties die duurzamer en zuiniger zijn. Ook bij bestaande sportzalen en hallen wordt gekeken naar verduurzaming. Aansluiten op het warmtenet is hierbij een belangrijke aanjager.

Om te komen tot een meer duurzame en toekomstbestendige vastgoedportefeuille ontwikkelen we een routekaart, in eerste instantie vanuit de reguliere onderhoudsbudgetten met aanvullende middelen om te versnellen of te intensiveren.

Aanpassing huurprijzen

Om het vastgoed prijsbewust in te zetten om de diverse beleidsdoelen te behalen, schetsen we heldere kaders in een huurprijzennota, die we ter vaststelling aan de raad voorleggen. Natuurlijk zal er een geleidelijke aanpassing nodig zijn rekening houdend met historisch opgebouwde situaties.

9. PROGRAMMA GEMEENTELIJK VASTGOED EN GROND (3/3)

Eén centrale gemeentewerf en milieustraat

Door in te zetten op één centrale gemeentewerf met een op de toekomstgerichte milieustraat, dragen we bij aan optimalisering van ons vastgoedbezit. Met als doel om structureel lagere huisvestingskosten door te moeten rekenen. Eén centrale huisvestingslocatie voor alle buitendienst werkzaamheden levert meer slagkracht tegen lagere kosten op. Een aparte locatie voor de gladheidsbestrijding zorgt voor zowel financiële als organisatorische voordelen, zoals minder overlast van verkeer, geluid en stank.

Ontwikkelen en samen faciliteren

Met een horizontale verbinding en samenwerking van de afdelingen Beleid en Ruimte binnen de organisatie bieden we met het vastgoed de benodigde ondersteuning aan de gewenste beleidsdoelen. Deze facilitaire rol vanuit vastgoed is ruim van opzet en bewaakt ook dat er een goed te beheren en onderhouden portefeuille van kracht is.

i VASTGOED EN GROND

- Huisvesting publieke taken* **35 stuks**
- Maatschappelijk vastgoed
- Sport en recreatie **21 stuks**
- Kunst en cultuur **8 stuks**
- Welzijn en zorg **6 stuks**
- Overige objecten en percelen circa **200 stuks**

* inclusief areaal begraafplaatsen

Peildatum 1 januari 2023

9.3 KERNWAARDEN

Veiligheid

Voor een optimale sociale en technische veiligheid streven wij naar de minimale kwaliteitsniveaus van ons vastgoedbezit zoals vastgesteld door de raad in het GGP. Hierbij kijken we niet alleen naar de technische installaties maar ook naar de inrichting van de directe omgeving (verlichting en toegang) en alarm- en meldingsfaciliteiten.

Bereikbaarheid/Toegankelijkheid

Het gemeentelijk vastgoed dient vele doelen waarbij ontmoeten te allen tijde gefaciliteerd dient te worden. Dit vraagt om een goede bereikbaarheid en toegankelijkheid voor de beoogde gebruikers. Daarom wordt er altijd rekening gehouden met de diverse functies die worden bediend door het vastgoed. Daarbij kan worden gedacht aan toegankelijkheid voor mindervalide en inrichting voor specifieke doelgroepen (jongeren, ouderen).

Duurzaamheid

Voor de diverse gebruikers gelden verschillende normeringen met betrekking tot het vereiste en gewenste energielabel. Hieraan voldoet al het gemeentelijk vastgoed (bijvoorbeeld kantoren categorie C). Door de overgang naar een Duurzaam meer jaren onderhoud prognose (MJOP) zullen verdere verbeteringen in de vastgoed portefeuille blijven plaatsvinden.

Naast energiegebruik is er aandacht voor circulariteit en gebruik van duurzame materialen bij vervanging en renovatie. Ook zijn klimaat adaptieve maatregelen onderdeel van de verduurzaming (hemelwaterberging). Uiteraard wordt vanuit duurzaamheid concreet gekeken naar een flexibele inzetbaarheid van het gemeentelijk vastgoed.

Kwaliteitsniveaus

Het gemeentelijk vastgoed (en diverse kavels) ligt verspreid in de gemeente en is voor het overgrote deel aangepast aan het vastgestelde niveau van de locatie. Uitzonderingen hierop zijn locaties en opstallen die op de nominatie staan om af te stoten of te herontwikkelen.

Bedrijventerrein & Buitengebieden	matig
Begraafplaatsen	goed
Parken	voldoende
Pleinen	voldoende
Recreatiegebied	voldoende
Speeltuinen	goed
Sportvelden	goed
Strand	goed
Winkel/horeca	goed
Woongebieden	voldoende

10. PROGRAMMA WATERHUISHOUDING (1/6)

10.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Verbetering waterkwaliteit

De gemeente streeft naar een betere waterkwaliteit van het oppervlaktewater, omdat schoon water een belangrijke randvoorwaarde is voor een gezonde, veilige en aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Hierbij zijn ook juridische kaders uit Europa van belang: De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt dat in 2027 het water in alle Europese landen schoon en gezond moet zijn. Om de waterkwaliteit verder te verbeteren zet de gemeente samen met haar partners in op bescherming van drinkwaterbronnen, het zo veel mogelijk afkoppelen van hemelwater van de riolering, het combineren van drinkwatergebieden met natuur en het realiseren van meer natte ecologische zones met natuurvriendelijke oevers. Daarnaast werken we aan het verder aanpakken van lekstromen in en rond de kas en het niet juist gebruiken van de riolering waardoor verstoringen op kunnen treden.

Een klimaatbestendige waterhuishouding

Gemeente Westland houdt rekening met de toekomstige gevolgen van klimaatverandering. Naast de zeespiegelstijging krijgen we te maken met hogere temperaturen, nattere winters, stevigere stormen en regenbuien en drogere zomers. Dit brengt risico's met zich mee. Denk aan het verwerken van grote hoeveelheden hemelwater, toename van temperatuur in de woonomgeving, bodemdaling en de beschikbaarheid van zoetwatervoorziening. Zo vergroot een te lage grondwaterstand het risico op schade aan houten paalfunderingen en dijken en draagt het bij aan bodemdaling in kwetsbare gebieden.

Maar de druk op de beschikbare ruimte in Westland is groot. Er moeten meer duurzame woningen komen en er is ruimte nodig voor het vasthouden van water en het vergroenen van de openbare ruimte. Ook moet de energietransitie ondergronds worden ingepast. Water en bodem worden meer sturend bij de te maken keuzes in de benutting van de schaarse openbare ruimte. We moeten keuzes maken, functies combineren en creatief met de ruimte omgaan.

In grootschalige onderhoudsprojecten en bij elke nieuwe gebiedsontwikkeling moet klimaatadaptatie het uitgangspunt zijn. We stimuleren (glastuinbouw-) bedrijven om klimaat adaptieve maatregelen te nemen. Daarnaast onderzoeken we of het mogelijk is riothermie toe te passen waarbij de restwarmte in het rioolwater wordt gebruikt om gebouwen te verwarmen.

Om bij lange perioden van hitte en droogte de schade aan kwetsbare flora en fauna te beperken zijn de huidige maatregelen op lange termijn niet voldoende. Door het zoetwater beter vast te houden en te benutten, wordt de schade beperkt. We onderzoeken of het mogelijk is om het gezuiverde afvalwater dat de rioolwaterzuiveringsinstallatie verlaat, in te zetten als gietwater voor de glastuinbouw. Het creëren van gietwaterbergingen vraagt inspanningen van de tuinbouw om meer circulair te worden, minder grondwater te onttrekken en meer water te bergen.

Om de maatschappelijke betrokkenheid bij klimaatbestendigheid te vergroten, geeft de gemeente voorlichting en stimuleert initiatieven van bewoners om individueel of gezamenlijk maatregelen in hun woonomgeving te nemen.

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

- Nationale Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie
- Waterwet en Wet milieubeheer
- Verordening afvalwater, hemelwater en grondwater
- Riool- en waterzorgheffing
- Waterklimaatplan Westland 2018-2022
- Westlands Energie Akkoord 2020 (klimaatadaptatie, circulariteit)
- Convenant Klimaatadaptief Bouwen
- Strategie Klimaatadaptatie Westland 2021-2024
- Programma van Standaarden Klimaatadaptief
- Omgevingsvisie 2030
- Beheerkader Afvalwater, hemelwater en grondwater (vGRP)
- Monitoringstool Klimaatadaptatie "Staat van je Straat"

10. PROGRAMMA WATERHUISHOUDING (2/6)

Activiteiten

Duurzaam beheer en onderhoud arealen

- Rioolinspectie, onderhoud, reinigen en vervanging;
- Watergangeninspectie, maaien kanten en sloten;
- Inspecties pompunits en gemalen, onderhoud, reinigen en vervanging;
- Duikersinspectie, onderhoud, reinigen en vervanging;
- Beschoeiing inspectie, onderhoud en vervanging.

Schoon, voldoende en bruikbaar zoetwater

- Klimaatmaatregelen meenemen in ruimtelijke ontwikkelingen;
- Opvang hemelwater in bergingen;
- Toezicht en handhaving op lekstromen uit kassen en op verstoringen in de riolering;
- Kwaliteitsverbetering oppervlaktewater;
- Voorzetten samenwerkingen in Netwerk Waterketen Delfland (NAD) en Netwerk Schoon en Gezond Water.

Gezonde ecologie in Westlandse wateren

- Aanleg natuurvriendelijke oevers;
- Verminderen en voorkomen overstorten;
- Behouden en verbeteren kwaliteit zwemwater.

Klimaatadaptatie

- Scheiding hemelwater en afvalwater middels afkoppeling;
- Aanpak risicogebieden wateroverlast en hitte;
- Monitoringstool Klimaatadaptatie "Staat van je Straat";
- Monitoring kwaliteitsniveaus en kernkwaliteiten;
- Integratie klimaatadaptatie in duurzaamheidscampagne;
- Diverse pilots klimaatbestendig inrichten (o.a. Wateringen Noord).

10.2 WAT GAAN WE DOEN?

Voorkomen ongewenste emissies afvalwater

De gemeente heeft een zorgplicht voor de gezondheid van inwoners en daarmee ook voor de inzameling van afvalwater. De gemeente zamelt afvalwater in door middel van een openbaar vuilwaterriool en transporteert het via de riolering naar de hoofdgemalen van het waterschap of Hoogheemraadschap van Delfland. Het Hoogheemraadschap van Delfland is verantwoordelijk voor de zuivering van dit afvalwater.

Ongewenste emissies vanuit het gemeentelijk rioelstelsel en vanuit glastuinbouw naar het oppervlaktewater en bodem vormen een probleem voor de volksgezondheid (zoals ziektes). Lozingen op het oppervlaktewatersysteem vanuit het gemeentelijke rioelstelsel is in principe toegestaan maar de gemeente heeft daarbij wel de verantwoordelijkheid om nadelige gevolgen van de lozingen op de waterkwaliteit en ecologie te voorkomen. Een goede waterkwaliteit draagt bij aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving en een goed vestigingsklimaat.

Vanuit de Kader Richtlijn Water (KRW) heeft de gemeente een inspanningsverplichting om voor 2027 emissies vanuit de riolering te reduceren. Om emissies uit de glastuinbouw en riolering in het Westland verder te reduceren, werken we integraal samen in de Taskforce waterkwaliteit met het Hoogheemraadschap van Delfland, Glastuinbouw Nederland en de Omgevingsdienst Haaglanden. We werken aan verbetering van teeltsystemen, aanpak van lekken uit kassen en aanpak van verstoringen in de riolering. We intensiveren toezicht en handhaving in en om de kas en op de riolering. Naast kwantiteit, capaciteit en kwaliteit is meten, sturing en monitoring daarbij belangrijk.

10. PROGRAMMA WATERHUISHOUDING (3/6)

Samenwerken aan een circulaire waterketen

De gemeente wil samen met het Netwerk Afvalwaterketen Delfland (NAD) duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen stimuleren, evenals het hergebruik ervan. Grondstoffen terugwinnen uit bijvoorbeeld afvalstromen moet voorkomen dat bronnen uitputten en we besparen zo ook energie en geld. In NAD verband wordt onderzocht hoe hergebruik van grondstoffen uit huishoudelijk afvalwater plaats kan vinden.

Daarnaast willen we onderzoeken of riothermie is toe te passen waarbij restwarmte in het rioolwater wordt gebruikt om gebouwen mee te verwarmen.

In de Westlandse kassenteelt past men hergebruik van fosfaten, nitraten en gietwater al op ruime schaal toe en wordt voor kassenverwarming een zeer efficiënte methode gebruikt die elektriciteit opwekt en tegelijkertijd daarbij zelf warmte produceert (warmtekrachtkoppeling).

Borgen voldoende bergings- (en afvoer)capaciteit

Om de veiligheid van de gemeente te waarborgen en het risico op overstroming vanuit de boezem te beperken, moet de bergings- en afvoercapaciteit van het boezemwater voldoende zijn. Het Hoogheemraadschap heeft een nieuwe strategie voor de aanpak van wateroverlast vastgesteld. Gezamenlijk wordt een pakket met maatregelen ontwikkeld en uitgevoerd om voldoende waterberging te realiseren en de afvoercapaciteit te vergroten.

Realiseren water robuuste en veilige leefomgeving

Door klimaatverandering neemt vooral de hevigheid en duur van buien toe en daardoor krijgen we vaker te maken met langere periodes van hitte en droogte. Bij zo'n hevige bui kan het regenwater vaak niet direct weg. Dat vraagt om alternatieven voor opvang van het hemelwater door aanpassing van riolering én de inrichting van de openbare ruimte.

Inzet van innovatieve maatregelen helpt hierbij, zoals duurzame ontwikkelingen voor een 'waterproof Westland' en innovatieve maatregelen in nieuwbouwwijken (goede afwatering en waterberging in combinatie met groen). Om bij te dragen aan een schone en prettige leefomgeving passen we de hemelwatertrits toe: 'vasthouden, bergen en dan pas afvoeren'. Regenwater bij voorkeur infiltreren waar dat mogelijk is door bijvoorbeeld na afkoppeling het via bodeminfiltratie vertraagd af te voeren naar het oppervlaktewater en door verharding te minimaliseren. Dit heeft als doel het systeem effectiever en klimaatadaptiever te maken.

Versterken leefomgeving en recreatie

Een klimaatbestendige waterhuishouding draagt bij aan een aantrekkelijke en hoogwaardige leefomgeving en biedt recreatiemogelijkheden zoals vaarrecreatie. Om dit te behouden en uit te breiden liften we, waar dat kan, mee op nieuwe gebiedsontwikkelingen. Daarbij wegen we met het Hoogheemraadschap de mogelijkheden van vaarrecreatie af in relatie tot de waterkwaliteit, ecologie, vlot en veilig varen en overlast voor de omgeving.

10. PROGRAMMA WATERHUISHOUDING (4/6)

Het zwemwater staat door klimaatverandering steeds meer onder druk. Extra inspanning is nodig om de kwaliteit van het zwemwater op peil te houden. In Westland zijn twee locaties aangewezen door de provincie Zuid-Holland als zwemwater, namelijk de Plas Prinsenbos in Naaldwijk en de Wollebrand in Honselersdijk. De locatie Wollebrand heeft regelmatig zwemwaterkwaliteitsproblemen. We maken een verkenning van maatregelen ter verbetering van de zwemwaterkwaliteit. Daarbij gebruiken we de kennis die we eerder opdeden bij het nemen van maatregelen in Prinsenbos.

Droogte en zoetwatervoorziening

Er is veel aandacht voor de beschikbaarheid van zoetwater, ook om in geval van extreme droogte de schade aan de natuur te beperken. Om de mogelijkheden in beeld te brengen en een afwegingskader te hebben, verkennen we verschillende oplossingen. Denk hierbij aan hemelwateropslag, hergebruik van effluentwater, grondwateropslag en grondwateronttrekking en onttrekking uit oppervlaktewater.

Klimaateisen ruimtelijke ontwikkelingen

Alle ontwikkelingen op het gebied van nieuwbouw en renovatie moeten voldoen aan de nieuwe standaarden op het gebied van klimaatbestendigheid, zoals opgenomen in het Programma van Standaarden. Daarnaast kijken we naar risicogebieden en wijk overstijgende maatregelen, zoals het realiseren van voldoende waterberging.

Beheerkader (grond)water- en riolering

Met het beheerkader Afvalwater, hemelwater en grondwater 2018-2022 (vGRP) voldoen we aan de verplichting uit de Wet milieubeheer om te beschikken over een rioleringsplan. Met de invoering van de Omgevingswet vervalt deze verplichting. De Omgevingswet wordt echter steeds uitgesteld en tot die tijd moet de gemeente een rioleringsplan hebben. Maar ook na de inwerkingtreding van de Omgevingswet behoudt de gemeente haar taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en de beleids- en beheertaken voor het oppervlaktewater en klimaatadaptatie. Het huidige beheerkader (vGRP) is nog actueel en niet geheel uitgevoerd. Daarom wordt dit beheerkader verlengd tot 2027.

Programma Water

De interactie tussen de watersystemen, het toenemend gebruik van de ondergrond, ruimtelijke ontwikkelingen en de veranderingen in het klimaat maken een integrale benadering noodzakelijk. Daarom zal een nieuw integraal Programma Water worden opgesteld ter vervanging van het Waterklimaatplan Westland (juli 2019).

Cyber security

Cyberaanvallen op digitale systemen voor het leveren van drinkwater, het transporteren en het zuiveren van afvalwater en het beheren van oppervlaktewater hebben grote maatschappelijke en economische impact. Voor deze maatschappelijke processen worden geautomatiseerde (procesbesturing)systemen gebruikt. Cyberaanvallen op deze systemen komen steeds vaker voor en nemen volgens de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) alleen nog maar toe. Deze digitale bedreigingen vragen van de gemeente en haar (water)partners om een gezamenlijke aanpak en inspanning.

i WATERHUISHOUDING

• Vrijverval riolering	599 km
• Drukriolering	302 km
• Persriolering	60 km
• Kolken en putten*	50.757 stuks
• Pompunits en gemalen	2.971 stuks
• Duikers	59 km
• Beschoeiing, kademuren, dam- en keerwanden	162 km
• Natuurvriendelijke oevers	82 km
• Sloten en watergangen	122 km

* inclusief arealen infrastructuur
Cijfers zijn afgerond
Peildatum 1 januari 2023

10. PROGRAMMA WATERHUISHOUDING (5/6)

10.3 KERNWAARDEN EN KWALITEITSNIVEAUS

Op kernwaarden en kwaliteitsniveaus wordt ieder kwartaal gemeten en gerapporteerd door middel van kwaliteitsschouw en inspectierapporten.

Veiligheid en klimaatbestendigheid

Beperken en voorkomen wateroverlast en watertekort

Door klimaatverandering neemt de hevigheid en/of duur van buien verder toe. Waar het mogelijk is, vangen we regenwater direct in de bodem op en slaan we afvloeiend hemelwater in oppervlaktewater en bergingen op. Waar dat niet mogelijk is, zoeken we naar alternatieven voor opvang van het hemelwater, bijvoorbeeld door aanpassing van riolering én de herinrichting van de openbare ruimte. We zorgen voor voldoende bergings- en afvoercapaciteit om wateroverlast te voorkomen. Met het invoeren van een Hemelwaterverordening voor alle nieuwbouw woningen en voor bedrijventerreinen kan eenduidig en klimaatadaptief hemelwater worden verwerkt binnen de gemeente.

Daarnaast krijgen we ook meer te maken met langere periode van hitte en droogte. Te lage grondwaterstand vergroot het risico op schade aan houten paalfunderingen en dijken en draagt bij aan bodemdaling in kwetsbare gebieden zoals in De Lier. We monitoren de grondwaterstanden en treffen gelijktijdig met grootschalige reconstructies maatregelen in openbaar gebied om de grondwaterstand zoveel mogelijk te reguleren en de risico's te verkleinen.

Voorkomen ziektes door ongewenste emissies door afvalwater

De gemeente heeft een zorgplicht voor de gezondheid van inwoners en daarmee ook voor de inzameling van afvalwater. Ongewenste emissies vanuit het gemeentelijk rioolstelsel en vanuit glastuinbouw naar het oppervlaktewater en bodem vormen een probleem voor de volksgezondheid. Nadelige gevolgen van de lozingen voor de waterkwaliteit en ecologie moeten we voorkomen.

Cyber security

Samen met onze (water)partners zetten we ons in om cyberaanvallen op onze geautomatiseerde (procesbesturing)systemen te voorkomen met een gezamenlijke aanpak.

Handhaven op onjuist gebruik riolering en (illegale) lekstromen

Voor een doelmatige werking van de riolering is het van belang dat gebruikers geen stoffen lozen die schade toebrengen aan het riool, geen grote debieten aanleveren en hun afvalwater gescheiden aanbieden. Onjuist gebruik van de riolering heeft vaak consequenties voor naburige bedrijven en bewoners: zij kunnen hun water minder goed kwijt. Hierdoor kan ook rioolwater naar het oppervlaktewater overstorten.

Dit gaat ten koste van de waterkwaliteit. We zetten daarom meer in op aanpak van een aantal gebieden, meldingen, ongewone voorvallen en incidenten en maken hiervoor extra capaciteit vrij. De voortgang meten we via het aantal meldingen, handhavingsacties en de kwaliteit van het oppervlaktewater.

10. PROGRAMMA WATERHUISHOUDING (6/6)

Leefbaarheid

Duurzaam en ecologisch waterbeheer

Naast het landelijk gebied leggen we in het stedelijk gebied ook natuurvriendelijke oevers aan. Daar treffen we andere ecologische maatregelen om de ecologische vitaliteit van watergangen te ondersteunen. De bestaande oevers die de gemeente in beheer heeft, beheren we meer biodivers en natuurvriendelijker.

Versterken leefomgeving en recreatie

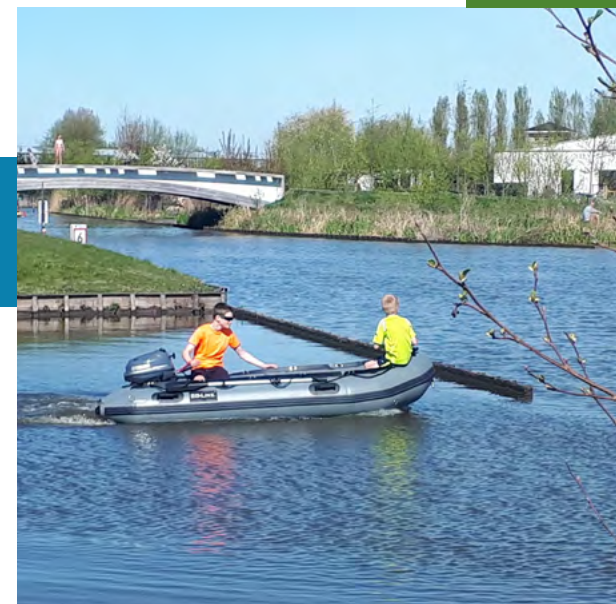
De gemeente Westland heeft een uitgebreid vaartenstelsel dat vroeger werd gebruikt voor transport van tuinbouwproducten over het water naar de grote steden en de diverse veilingen. Dit stelsel wordt nu vooral gebruikt voor vaarrecreatie. Zowel bij de ontwikkeling van nieuwbouwlocaties, als bij onderhoud en vervanging van bruggen en duikers is er aandacht voor recreatief gebruik van het water. Denk hierbij aan de maatvoeringen van brughoogte, waterbreedte, waterdiepte van vaarwegen. Daarnaast is er extra inspanning nodig om de kwaliteit van het zwemwater op peil te houden. We meten o.a. brughoogte, waterbreedte, waterdiepte van vaarwegen.

Verbeteren kwaliteit oppervlakte water en zwemwater.

De gemeente streeft naar een betere waterkwaliteit van het oppervlaktewater, omdat schoon water een belangrijke randvoorwaarde is voor een gezonde en aantrekkelijke woon- en leefomgeving. In 2027 moet het water schoon en gezond zijn en voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. We zetten in op natuurlijke inrichting van watergangen, de bescherming van drinkwaterbronnen en het verder aanpakken van emissies uit de glastuinbouw en riolering. We meten o.a. de kwaliteit van het zwemwater en oppervlakte water en het aantal km natuurvriendelijke oevers.

Kwaliteitsniveaus

Bedrijventerrein	matig
Begraafplaatsen	goed
Glastuinbouw	matig
Natuurgebied	voldoende
Parken	voldoende
Pleinen	goed
Recreatiegebied	voldoende
Sportvelden	voldoende
Winkel/horeca	goed
Woongebieden	voldoende

11. PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR (BOVEN- EN ONDERGRONDS) (1/5)

11.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Als gemeente Westland staan we voor het creëren en faciliteren van een prettige en aantrekkelijke woon- en werkomgeving voor iedereen. De boven- en ondergrondse infrastructuur is hier een belangrijk onderdeel van. Dagelijks streven we naar een omgeving waarin inwoners zich op een goede en snelle manier kunnen verplaatsen en waarin de verkeersveiligheid gewaarborgd is. Bovendien draagt de goede bereikbaarheid van de gemeente bij aan het functioneren als Greenport, de belangrijkste economische pijler van het Westland. De gemeente Westland blijft zich kenmerken door haar verzorgde en schone omgeving waarin ruimte is voor ontwikkeling en innovatie. Daarnaast hebben we bij onderhoud en vervanging van onze infrastructuur aandacht voor duurzaamheid en toepassing van meer groen in de openbare ruimte.

Het programma infrastructuur focust zich primair op het beheren, onderhouden en vervangen van de infrastructurale arealen. Daarnaast hebben verschillende (beleids-) ontwikkelingen de komende jaren invloed op het beheer van de openbare ruimte. In dit kader onderscheiden we de volgende ontwikkelingen:

Compleet netwerk

Een goede aansluiting op de landelijke en internationale infrastructurale netwerken is essentieel voor de Westlandse economie. Verbetering van de doorstroming en het beter benutten van de parkeer capaciteit helpt de bereikbaarheid van Westland te optimaliseren, voor zowel autoverkeer en vrachtverkeer, als voor fietsers en het openbaar vervoer.

Daarbij is het belangrijk dat de recreatieve netwerken op orde zijn. Voorbeelden hiervan zijn de gebiedsuitwerking Greenport 3.0, de beleidsverkenning van drie metropolitane fietsroutes tussen woon- en werkgebieden en de samenwerking met de provincie Zuid-Holland voor de uitwerking van de Wippolderlaan N211.

Verbeteren verkeersveiligheid

Veiligheid is geen keuze, veiligheid in het verkeer is van essentieel belang. Inwoners en bezoekers van Westland moeten de mogelijkheid hebben zich veilig in Westland te kunnen verplaatsen. Om onze gemeente verkeersveilig te maken zetten we in ons beleidsplan Verkeersveiligheid Westland 2040 in op een tien thema's, zoals aanpak van locaties met grote risico's, veilig oversteken bij voetgangersoversteekplaatsen en veilige snelheid. Verder hebben we de ambitie om het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 en het Regionale uitvoeringsagenda verkeersveiligheid te volgen.

Inspelen op groei mobiliteitsbehoefte

De behoefte aan mobiliteit groeit, mede door alle gebiedsontwikkelingen in de gemeente en buurgemeenten. Om de straten en wegen bereikbaar te houden maken we het voor inwoners en ondernemers aantrekkelijk om voor verschillende vormen van vervoer te kiezen. Door uitbreiding en verbetering van het infrastructuur netwerk speelt de gemeente in op deze groeiende behoefte, zowel voor voetgangers, fietsers, openbaar vervoer reizigers als weggebruikers.

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

Wettelijke kaders en richtlijnen

- Burgerlijk wetboek 6
- Wegenwet
- Wegenverkeerswet
- Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990
- Wet geluidhinder
- Aanbestedingswet 2012
- CROW-richtlijnen
- NEN-normering
-

Beleid

- Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur gemeente Westland 2020
- Westlands Energie Akkoord 2020'
- Programma Bereikbaar Westland 2019-2022
- Uitvoeringsprogramma Bereikbaar Westland 2022-2024
- Parkeerbeleid
- Beleidsplan Laadpalen 2022
- Mobiliteitsvisie Westland 2040
- Verkeersveiligheidsplan Westland
- Gladheidsbestrijdingsplan

11. PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR (BOVEN- EN ONDERGRONDS) (2/5)

Aanpassingen hoogwaardig openbaar vervoer

R-net is een te ontwikkelen netwerk van hoogwaardige bus- en tramlijnen in de Randstad. Overheden werken samen met het doel om in 2028 door de hele Randstad hetzelfde, herkenbare hoogwaardig openbaar vervoer te laten rijden. Om de R-net buslijnen 455 van 's-Gravenzande - Delft Zoetermeer en 456 Den Haag - Naaldwijk - Schiedam aan dit 'hoogwaardige' netwerk toe te voegen, werkt de gemeente Westland samen met de provincie Zuid-Holland en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) aan het verbeteren van verkeerslichteninstallaties, infrastructuur en halteplaatsen van deze buslijnen.

Fietsbeleidsplan

In Westland is 20% van de verplaatsingen per fiets. De afgelopen jaren is een sterke stijging van het fietsgebruik zichtbaar. Om te komen tot een zo goed mogelijke invulling van de opgaven voor de fiets stellen we een fietsbeleidsplan op.

Veilige en goede infrastructuur

Wegen hebben belangrijke sociale, recreatieve en economische functies. Ze vormen de verbindingen tussen (woon)wijken en dorpscentra, recreatiegebieden, begraafplaatsen, bedrijventerreinen en omliggende gemeenten. Deze wegen moeten veilig en van een voldoende kwaliteit zijn, zowel boven- als ondergronds. Hiervoor is programmatisch beheer en onderhoud nodig. Het programma infrastructuur heeft betrekking op de volgende onderdelen:

Verharding

De gemeente beheert ruim 5 miljoen m² aan verharding. Zo'n 59% hiervan ligt in de woonwijken en verblijfsgebieden van de gemeente. Ongeveer 32% van het areaal bestaat uit hoofdwegen. Niet alle wegen in het Westland zijn bij de gemeente in beheer. Sommige wegen zijn particulier eigendom of in eigendom van de provincie Zuid-Holland en zijn bij deze partijen in beheer.

Civiele kunstwerken, openbare verlichting & verkeersregelinstanties

Een groot aantal civieltechnische kunstwerken beheert de gemeente. Hieronder vallen fiets-, voet- en verkeersbruggen, tunnels en geluidsschermen. Riolering wordt verder behandeld in programma waterhuishouding. Daarnaast beheren we ook 11 verkeersregelinstanties (VRI's) en circa 22.700 lichtmasten. De (grootschalige) civieltechnische werkzaamheden met betrekking tot het beheer en onderhoud van deze objecten worden via contracten uitbesteed aan externe partijen.

Ondergrondse infrastructuur

Onder veel verharding in de gemeente Westland liggen kabels en leidingen. In de meeste gevallen liggen deze kabels en leidingen onder 'open' verharding (klinkers) van voet- en fietspaden en betreffen onder andere gas, water, elektra, CAIW, glasvezel, telefoon en warmtenetten. Omdat het ondergrondse netwerk steeds verder uitbreidt dreigt ruimtegebrek en wijken we uit naar grond onder gesloten verharding (asfalt). Wij zijn geen eigenaar van deze kabels en leidingen, maar moeten hier bij de uitvoering van onderhoudswerkzaamheden en de afstemming hierover wel rekening mee houden.

11. PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR (BOVEN- EN ONDERGRONDS) (3/5)

Samenwerking en afstemming met partners

Het te beheren infrastructuurele areaal, zoals wegen en civiele kunstwerken, neemt in de toekomst toe door onder andere nieuwe aanleg bij gebiedsontwikkelingen. Daarnaast werken we met verschillende ketenpartners samen, zoals Provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap Delfland, Westland Infra, Evides en Warmtenet Westland. Daarbij is een gedegen en tijdige afstemming essentieel om efficiënt en effectief te werken in de openbare ruimte.

Activiteiten

Programmatisch beheer & onderhoud

- Verharding (rijwegen, voet- en fietspaden, recreatieve routes);
- Kabels en leidingen onder deze verharding;
- Civieltechnische kunstwerken (bruggen, geluidsschermen, damwanden en tunnels);
- Verkeersregelinstallaties;
- Openbare verlichting;
- Bebording, straatmeubilair bebakening en belijning;
- Gladheidsbestrijding;
- Coördinatie kabels en leidingen.

11.2 WAT GAAN WE DOEN?

Functioneel en kwalitatief in stand houden infrastructuur

Om de boven- en ondergrondse infrastructuurele arealen kwalitatief en functioneel in stand houden hebben we naast het beheer van de technische kwaliteit ook aandacht voor schoon, heel en veilig. Beheer gaat steeds meer over de volledige organisatie rondom het gebruik van de openbare ruimte. Niet alleen technisch onderhoud, maar ook sturing op alle levensfasen van de objecten: bouwen, onderhouden, gebruik en vervangen. De beheerder is hierbij de spil in de samenwerking en heeft het totaaloverzicht. Naast de wet- en regelgeving vormen de vastgestelde kwaliteitsniveaus en kernwaarden hiervoor de kaders. Daarbij maken we gebruik van de wegbeheersystematiek van het CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek). Uiteraard stemmen we hierbij de onderhoudsprogramma's en de ruimtelijke opgaven op elkaar af.

Optimalisaties voor verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid is van belang voor alle weggebruikers. Ten behoeve van de veiligheid maken we een onderscheid tussen inrichting, gedrag en voertuig. Vanuit het beheer en onderhoud leggen we de focus op een verkeersveilige inrichting van de openbare ruimte. We verbeteren de verkeersveiligheid in Westland door een risico gestuurde aanpak te volgen, waarbij extra aandacht uit gaat naar infrastructuurele aanpassingen op trajecten en kruispunten waar veel ongevallen gebeuren. Dit is in lijn met het Beleidsplan Verkeersveiligheid Westland 2040. Naast de inrichting hebben we ook aandacht voor verkeersveilig gedrag, waarin we ons met name

richten op het beschermen van de kwetsbare verkeersdeelnemers zoals fietsers, jongeren en ouderen. Daarnaast maken we ons wegennet veiliger in de winterperiode door middel van verbetering van het gladheidsbestrijdingsplan.

INFRASTRUCTUUR

• Lichtmasten voor openbare verlichting	22.728 stuks
• Pollers	12 stuks
• Verkeerslicht installaties	11 stuks
• Portalen boven voetganger oversteekplaatsen	58 stuks
• Gesloten verharding*	173 ha
• Open verharding*	359 ha
• Straatmeubilair*	4.318 stuks
• Hekwerken	40 km
• Straatkolken	34.136 stuks
• Bruggen	577 stuks
• Steigers	69 stuks
• Tunnels	17 stuks
• Verkeers- en straatnaamborden	circa 15.000 stuks

* inclusief arealen begraaftplaatsen, afval en recreatie

1 ha is 10.000m²

Cijfers zijn afgerond

Peildatum 1 januari 2023

11. PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR (BOVEN- EN ONDERGRONDS) (4/5)

Realisatie warmtesysteem

De gemeente Westland stimuleert een transitie naar een duurzame energievoorziening door de realisatie van warmtenetten. Een warmtenet is een netwerk van leidingen onder de grond waardoor warm water stroomt. Dat warme water gebruikt men om huizen en gebouwen te verwarmen. Op dit moment hebben glastuinbouwcoöperaties al warmtenetten liggen om hun kassen te verwarmen. We stimuleren het aan elkaar koppelen van deze netten zodat een warmtenet ontstaat van aardwarmte, gevoed vanuit diverse bronnen. Hier kan de omgeving, bijvoorbeeld (nieuwbouw)woningen en bedrijven, in de toekomst op aansluiten.

Warmte Systeem Westland (WSW) speelt hierbij een belangrijke rol. De realisatie van het Warmte Systeem Westland zorgt voor een versnelling van de energietransitie. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om werkzaamheden te combineren nu de ondergrond toch open gaat ten behoeve van de werkzaamheden. Denk hierbij aan zoetwatervoorziening, CO2 leidingen en glasvezel in de buitengebieden. Desalnietemin kunnen werkzaamheden niet altijd gecombineerd worden uitgevoerd. In de praktijk zal realisatie van de initiatieven gaan zorgen voor meer tijdelijke overlast.

11.3 KERNWAARDEN EN KWALITEITSNIVEAUS

Per programma zijn kernwaarden en kwaliteitsniveaus geformuleerd en vastgesteld. Bij het beheren en onderhouden van onze infrastructurele arealen staan de volgende kernwaarden en kwaliteitsniveaus centraal.

Bereikbaarheid

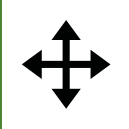
We streven naar een goede doorstroming van snel en langzaam verkeer. Daarnaast passen we maatregelen en omleidingsroutes toe voor een goede bereikbaarheid tijdens werkzaamheden. Met betrekking tot de vervanging en herinrichting van fietspaden streven we naar de toepassing van meer gesloten verharding in plaats van elementenverharding. Daarnaast is gladheidsbestrijding tijdens winterse omstandigheden van groot belang. Belangrijke economische routes, routes voor openbaar vervoer en (utilitaire)fietsroutes blijven zo begaanbaar. Verder hanteren we de eisen van minimale aanrijdtijden en toegankelijkheid voor hulpdiensten conform de vastgestelde minima.

Communicatie

Wij streven naar een proactieve (online) communicatie over wegwerkzaamheden en een adequate afhandeling van meldingen binnen de gestelde servicenorm. Het doel daarvan is om weggebruikers en omliggende bedrijven effectief, efficiënt en tijdig te informeren.

Duurzaamheid

Bij het beheren van onze infrastructuur maken we gebruik van een doordacht vervangingsplan gericht op duurzame, klimaatbestendige en toekomstgerichte verhardingen. Materialen die de gemeente hiervoor gebruikt moeten bijvoorbeeld een zo lang mogelijke levensduur hebben en geproduceerd zijn van ecologische grondstoffen, maar ook afgestemd zijn op het gebruik. We streven ernaar 100% duurzaam in te kopen. Duurzaamheid staat ook centraal bij het energieverbruik van onze openbare verlichting door onder andere toepassing van energiebesparende LED-lampen. Daarnaast houden we bij ecologische zones en Natura 2000 gebieden rekening met de omgeving door gebruik van amberkeurige verlichting en een ander statisch dimregime. Verder streven we naar de toepassing van meer groen bij het vernieuwen van onze wegen, fietspaden. Dit doen we in goed overleg met de bewoners.

11. PROGRAMMA INFRASTRUCTUUR (BOVEN- EN ONDERGRONDS) (5/5)

Veiligheid

Voor een optimale verkeersveiligheid streven we naar instandhouding van onze infrastructurele arealen op de kwaliteitsniveaus zoals vastgesteld in dit GGP. Daarbij passen wij de Richtlijn Duurzaam Veilig toe bij de inrichting van onze omgeving. Dit houdt onder andere in dat weggebruikers aan de inrichting van de openbare ruimte moeten kunnen afleiden wat voor verkeersgedrag van hen wordt verwacht. Verder passen we een proactief verkeersbeleid toe waarbij we niet alleen kijken naar de hoeveelheid verkeersongevallen maar ook naar de veiligheidsindicatoren (SPI's), met als doel 0 voorkombare verkeersslachtoffers op de Westlandse wegen. De maatregelen richten zich op zowel infrastructurele aanpassingen als bewustwording campagnes.

Met betrekking tot sociale veiligheid streven we naar een veilige woon- en werkomgeving. Factoren die hierop van invloed zijn betreffen met name een goede inrichting en openbare verlichting. Bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte houden we hier rekening mee.

Omgevingskwaliteit

De omgevingskwaliteit heeft onder andere betrekking op het straatbeeld. Naast de technische kwaliteit van wegen is ook de beleving door weggebruikers van belang. Door aandacht te hebben voor de belevingswaarde speelt de beeldkwaliteit langs wegen een rol in het beheer van wegen.

Daarnaast is openbare ruimte ook een plek voor ontmoeten en heeft daardoor een sociale functie. Die functie speelt ook een rol in het beheer van de wegen. Dit uit zich bijvoorbeeld in het voorzien in veilige loop- en fietsroutes, speelgelegenheden en het plaatsen van bankjes.

Verder streven we naar een reductie van geluidsoverlast en het beperken van trillinghinder. Westland is een dichtbebouwde gemeente waardoor snel hinder wordt ervaren van verkeersgeluid en tijdens infrastructurele projecten.

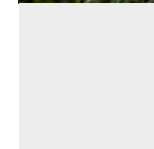
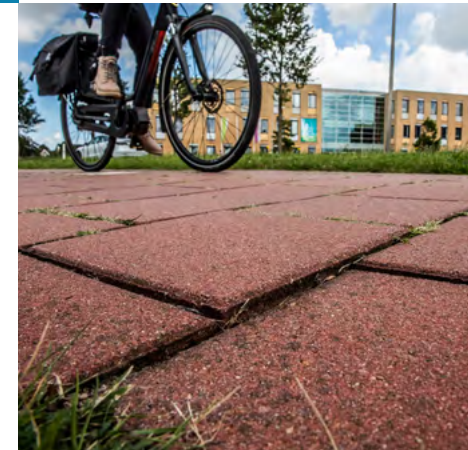
Kwaliteitsniveaus

De kernwaarden vormen het uitgangspunt bij het bepalen van de gewenste kwaliteit van de infrastructurele arealen. De kwaliteitsniveaus zijn te onderscheiden in twee typen: de technische kwaliteit en de beeldkwaliteit (of belevingskwaliteit).

Met technische kwaliteit doelen we op de (wettelijke) normen en eisen gesteld aan het technisch functioneren en de veiligheid van een object. Dit uit zich bijvoorbeeld in goede bouwconstructies en een grote duurzaamheid.

De beeldkwaliteit van een object heeft betrekking op het straatbeeld en hoe de openbare ruimte wordt ervaren door zijn gebruikers. Aan de hand van de technische kwaliteit en beeldkwaliteit is het algemene kwaliteitsniveau per gebied en functie bepaald.

Bedrijventerrein & Buitengebieden	matig
Begraafplaatsen	goed
Parken	voldoende
Pleinen	goed
Recreatiegebieden	voldoende
Speeltuinen	voldoende
Strand	goed
Winkel/horeca	goed
Woongebieden	voldoende

12. PROGRAMMA AFVAL (1/3)

12.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Duurzaam gemak

Per 1 november 2022 is een andere wijze van afval inzamelen en scheiden operationeel.

Op basis van nascheiding wordt in de kernen de ene week de grijze bak (restafval) geleegd en de andere week de groene bak voor groente, fruit en tuinafval (GFT). Het ophalen van plastic, blik en drankverpakkingen (PBD) met bovengrondse containers is in de kernen beëindigd en deze afvalsoorten gaan mee in de grijze bak. De nascheiding vindt plaats in de nieuwe verwerkingsinstallatie van HVC. Zo kunnen inwoners hun afval gemakkelijk en goedkoop kwijt zonder dat het de leefomgeving belast.

Sorteeranalyses

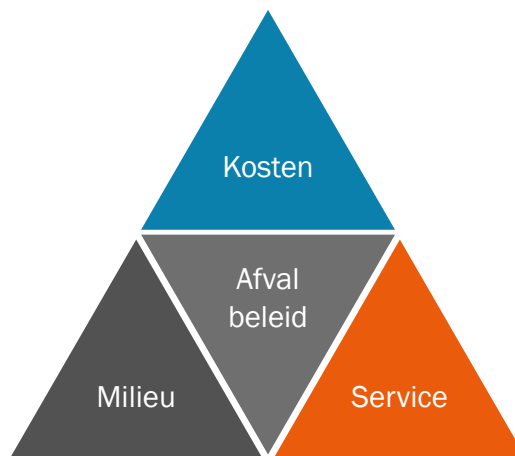
Op basis van de periodieke sorteeranalyse die gemeente Westland laat uitvoeren, blijkt dat ruim 60% van het restafval dat in de grijze bakken zit niet in het restafval thuis hoort. Dit gaat om GFT, papier, textiel, glas, ijzer en hout. We starten vanaf 2023 met een informatiecampagne om bij de inwoners te stimuleren om huishoudelijk afval via de juiste weg te laten afvoeren. Secuur inzamelen leidt tot een hoger milieurendement en tot kostenbeheersing. Gemeente Westland blijft in de komende jaren sorteeranalyses uitvoeren.

Naar een meerjarig afvalbeheerkader

De inzet van het nieuwe college vraagt ook om een nieuw kader dat voor de komende jaren richting geeft aan het afvalbeleid. Uitgaande van het adagium Reduce-Reuse-Recycle wordt ingezet op het thema Duurzaam Gemak. We willen het de inwoners van Westland zo gemakkelijk mogelijk maken op een duurzame wijze bij te dragen aan het beheersen van de afvalberg.

In het nieuwe beheerkader komen onder meer de volgende onderwerpen aan bod:

- Verminderen van de transportkosten van afval;
- Nieuwe afspraken met Westlandse verenigingen en stichtingen over het inzamelen van oud papier;
- Aanpakken van illegale textielcontainers;
- Vervangen van een groot aantal ondergrondse containers, inclusief keuze afvalsoorten;
- Optimaliseren van verwerking grof vuil via een Circulair AmbachtsCentrum;
- Voorbereiden inzet afvalcoaches om de bewustwording bij inwoners te vergroten.

De Afvaldriehoek

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

- Wet Milieubeheer
- Landelijk Afvalbeheerplan (LAP3)
- Afvalbeleidsplan 2019-2022
- Verordening Afvalstoffenheffing 2022
- Westlandse Energie Akkoord 2020
- Omgevingsvisie Westland 2030

Visieontwikkelingen 2030 >

- Nieuw Afvalbeleid 2023-2025

12. PROGRAMMA AFVAL (2/3)

Activiteiten

- Aansturen van de inzameling van afval- c.q. waardestromen vanuit huishoudens
- Aansturen van de brengstations
- Plaagdierenbestrijding
- Het plaatsen van inzamelmiddelen en de begeleiding daarvan
- Studie, onderzoek en monitoring

Reiniging

- Legen van de prullenbakken
- Verwijderen van zwerfafval
- Verwijderen van bladafval
- Inzetten van veegmachines, afhankelijk van het kwaliteitsniveau
- Verwijderen van graffiti
- Onderhouden van straatmeubilair

Bewustwording

- Voorlichting op scholen door samenwerking met adviesbureaus
- Verstrekken van materialen voor eigen initiatieven van inwoners
- Stimuleren van participatie inwoners
- Informeren van inwoners over de stand van zaken m.b.t. afvalinzameling / ambitieniveaus / initiatieven, etc.

12.2 WAT GAAN WE DOEN?

Van afval naar grondstof

Centraal doel is om afval zoveel mogelijk te voorkomen en afval dat er is optimaal te kunnen gebruiken als (nieuwe) grondstof. We willen naar een circulaire economie in 2050. We zetten de sorteeranalyses actief in bij de communicatie naar inwoners om duidelijk te maken waar er winst te behalen is in het verminderen van de hoeveelheid restafval.

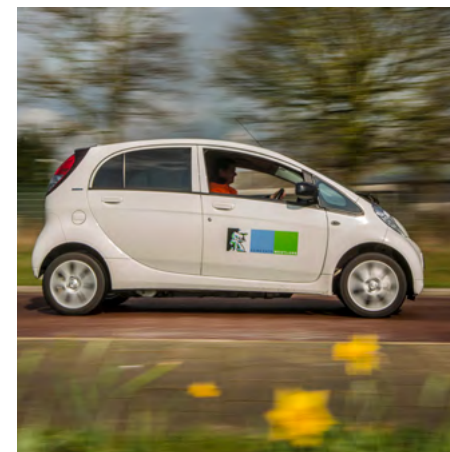
Verminderen hoeveelheid restafval

De gemeente Westland moet ook de hoeveelheid restafval verminderen, niet alleen om het accent te leggen op duurzaamheid, maar vooral om de kosten voor afval op een acceptabel niveau te houden. De jaarlijkse sorteeraanalyse functioneert als kompas om de ambitie voor minder afval te bereiken. Dat doen we door de bestaande mogelijkheden tot inzameling en het aanbieden van gft, papier, glas, textiel, elektronische apparatuur, hout en bouwpuin te verbeteren en uit te breiden.

Van gescheiden inzamelen naar nascheiding

Plastic wordt niet meer apart vooraf ingezameld (gele zakken). Het plastic mag weer in de grijze bak of naar de milieu-eilanden worden gebracht. Het restafval wordt één keer per twee weken opgehaald. Voor de buitengebieden blijft de situatie ongewijzigd.

Door te anticiperen op het feit dat in 2025 de huidige overeenkomst met de afvalverwerker afloopt, kunnen de toenemende mogelijkheden op het gebied van nascheiding goed worden benut.

12. PROGRAMMA AFVAL (3/3)

Investeren in milieu-eilanden

Om inzameling voor papier, glas en textiel verder te stimuleren, investeren we in milieu-eilanden in bestaande wijken, mits daar ruimte voor is en er draagvlak voor is bij de omwonenden. Bij uitvoerings- of herinrichtingsplannen houden we rekening met de aanleg van nieuwe milieu-eilanden. Van bovengronds naar ondergronds afval inzamelen in nieuwe wijken wordt volgens het Programma van Standaarden ingezet op het ondergronds inzamelen (gft- en restafval) in combinatie met de mogelijkheid voorbronscheiding van oud papier, glas en textiel en beschikbaarheid van voldoende milieu-eilanden. De verouderde ondergrondse containers vervangen we fasegewijs.

i AFVAL

• Huishoudelijk restafval	18.500 ton
• Huishoudelijk grofvuil	350 ton
• Groente-, Fruit- en Tuinafval	9.500 ton
• Plastic, Blik en Drankkartons	2.000 ton
• Oud Papier en Karton	5.000 ton
• Glas	2.000 ton
• Textiel	250 ton
• Minicontainers	105.000 stuks
• Ondergrondse containers	618 stuks
• Bovengrondse containers	856 stuks
• Inpandige verzamelcontainers	1.018 stuks
• Hondenpoep dispenser	267 stuks
• Straatafvalbakken	1.886 stuks

1 ton is 1000kg

Cijfers zijn afgerond

Peildatum 1 januari 2023

12.3 KERNWAARDEN EN KWALITEITSNIVEAUS

Omgevingskwaliteit

De omgevingskwaliteit verhogen we door registratie, het snel opvolgen van meldingen en klachten en een hogere frequentie van het beheer.

Bereikbaarheid

Het uitrollen van het plan rond ondergrondse containers op basis van aanvaardbare loopafstand en de vernieuwing van verouderde ondergrondse containers draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de leefomgeving.

Duurzaamheid

We gaan uit van duurzaam gemak door een versterkte dienstverlening te combineren met een appel op duurzaam gedrag. Hiervoor willen we vanaf 2024 starten met de inzet van drie afvalcoaches.

13. PROGRAMMA VERGUNNINGSVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING (VTH) (1/3)

13.1 BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Vergunningen, toezicht en handhaving

In Westland hebben we te maken met een openbare ruimte die druk bezet is. Het is een uitdaging om het gebruik en de beleving van de ruimte om ons heen zodanig in te richten dat voldaan wordt aan de geldende wet- en regelgeving. Het is aan de gemeente om hier toezicht op te houden en te controleren of afspraken worden nagekomen. Daarnaast komt het voor dat ingrepen van eigenaren van particuliere ruimte overlast veroorzaken voor andere inwoners in Westland. Het is de gemeente die als lokaal openbaar bestuur ook daarop toeziet en desnoods handhaaft.

Veilige leefomgeving en risicovermindering calamiteiten

We willen een veilige leefomgeving met aandacht voor ondernemen, wonen, recreëren, uitgaan en evenementen met zo weinig mogelijk overlast. Een verantwoorde inrichting en handhaving van de ruimte hoort daarbij. Zo vergroot een goed onderhouden openbare ruimte bijvoorbeeld het veiligheidsgevoel.

Daarnaast werken we aan risicovermindering gericht op calamiteiten en incidenten, waarbij we nauw samenwerken met organisaties als de Omgevingsdienst Haaglanden ODH en de Veiligheidsregio Haaglanden VRH.

Vergroten duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid

Om de duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid te vergroten toetsen we initiatieven aan wet- en regelgeving, sturen we waar nodig bij en houden we toezicht op uitvoering van de initiatieven. We handhaven bij overtredingen, zoals bij het verwijderen van asbestdaken en strijdig gebruik van de grond als dit niet overeenkomt met het bestemmingsplan. We hanteren een transparante aanpak.

Handhaving op strijdig gebruik van de ruimte

Handhaving op strijdig planologisch gebruik van grond en gebouwen is een taak van gemeente Westland, bijvoorbeeld bij het gebruik van een woning als winkel. In bestemmingsplannen wordt de gebruiksfunctie vastgesteld. Wanneer een eigenaar een nieuwe functie aan een pand wil geven, is daar een bestemmingsplanwijziging voor nodig. Bouw- en Woningtoezicht houdt zich bezig met controles en handhaving van in bestemmingsplannen vastgesteld gebruik.

Dit geldt ook voor nieuwe bestemmingen in het glastuinbouwgebied, bijvoorbeeld bij realisering van concrete reconstructie- of schaalvergrotingsplannen. Het college wil tijdelijk maatwerkoplossingen en gedoogbeslissingen inzetten zolang er op korte termijn geen nieuw plan is. Hierbij moeten we rekening houden met de lange doorlooptijden van handhavingprocedures.

Ook als gemeentegrond door particulieren zonder toestemming wordt gebruikt, dan wel bij het eigen perceel wordt getrokken, gaan we het gesprek aan hoe dit op te lossen. Indien mogelijk kan een gemeentelijk stuk grond worden gekocht door een particulier. Als particulieren niet bereid zijn om in gesprek te gaan, gaan we voornamelijk eigendom in verband met verjaring tegen.

Invoering Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet betekent een extra opgave voor de gemeente om de inwerking van de nieuwe wet goed te begeleiden. Qua toetsing en inspectie gaat veel veranderen. Daar wordt bijvoorbeeld in het kader van de Wet kwaliteitsborging al mee gewerkt. Ook moeten initiatiefnemers van ruimtelijke plannen zelf ervoor zorgen dat er met de direct omwonenden en belanghebbenden wordt gesproken over het nieuw plan en wat dat voor hen kan betekenen.

WETTELIJKE KADERS EN BELEID

- Wet veiligheidsregio's
- Regionaal beleidsplan rampenbestrijding en crisisbeheersing 2019-2022
- Wet Kwaliteitsborging Bouwen (WKB)
- Visie handhaving horeca Westland
- Evenementennota Westland\APV Westland
- Archeologiebeleid
- Nota Toerisme en recreatie
- Omgevingsvisie Westland 2030
- Wabo (actief tot Omgevingswet)
- Uitvoerings- en Handhavingstrategie 2022-2025 Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH)
- Actualisatie archeologiebeleid
- Aanpassing regelgeving huisvesting op eigen terrein bedrijven

13. PROGRAMMA VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING (VTH) (2/3)

Activiteiten

Dagelijkse activiteiten

- Vergunningverlening;
- Toezicht en controle;
- Handhaving;
- Controle op illegale bewoning en veiligheidsaspecten.

Aanvullende activiteiten

- Ondersteuning commissie Welstand en Monumente;n
- Toetsen en adviseren aanvragen op het gebied van Welstand, Monumenten en Archeologie;
- Deelname aan voorbereiding omgevingswet en wet kwaliteitsborging.

13.2 WAT GAAN WE DOEN?

Vergroten duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid

De gemeente Westland wil een prettige woon-, werk- en leefomgeving voor haar burgers en ondernemers. Dat wil de gemeente bereiken door de duurzaamheid, veiligheid en leefbaarheid in het Westland te vergroten en te waarborgen.

Toetsen initiatieven aan wet- en regelgeving en bijsturen

Door middel van vergunningverlening toetsen we initiatieven aan de wet- en regelgeving van het omgevingsrecht. De gemeente, de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) en Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) denken hierbij mee met de initiatiefnemer om te komen tot haalbare en complete vergunningaanvragen. Door de toetsing aan wet- en regelgeving behartigen we de belangen van de gebruikers, omwonenden en de maatschappij.

Toezicht houden op uitvoering initiatieven

Tijdens de uitvoering van initiatieven houden we toezicht. Toezichhouders concentreren zich daarbij met name op technische risico's. In het toezichtprotocol en probleem- en risicoanalyse staat op welke wijze het toezicht plaatsvindt en hoe we de capaciteit geprioriteerd inzetten op de overtredingen met de grootste risico's. Het doel is het stimuleren van nalevingsgedrag.

Handhaven bij overtredingen

Toezicht kan leiden tot handhaving, wanneer er sprake is van een overtreding. Handhaving is geen doel op zich, maar een onderdeel van de regulieringsketen (ontwikkeling wet- en regelgeving – normstelling – vergunningverlening – uitvoering – toezicht – handhaving). Toetsing en handhaving is nodig bij een grote diversiteit aan onderwerpen, Denk hierbij aan huisvesting van bijzondere doelgroepen, wonen op recreatieparken, de aanpak van illegale plaatsing van textielcontainers en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke grond.

Transparante aanpak

We zijn helder over onze inzet met betrekking tot de uitvoering van de reguliere taken, projecten en prioriteiten op het gebied van vergunningverlening, bouw- en woningtoezicht en juridische handhaving. Dit betreft de activiteiten: bouwen, afwijken bestemmingsplan, inrit, slopen, kappen en aanleg.

Toezicht afvalinzameling bedrijven

Een bedrijf is zelf verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van het eigen afval, en moet daarvoor voldoen aan de regels uit het Activiteitenbesluit. De ODH ziet er namens de gemeente op toe dat bedrijven de regels naleven. Bij de Westlandse milieustraten mag alleen grof vuil en huisraad worden aangeboden van particulieren die woonachtig en ingeschreven zijn in het bevolkingsregister van gemeente Westland

i VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT & HANDHAVING

• Vergunningsaanvragen	906 stuks
• Handhavingsbesluiten	350 stuks
• Juridische procedures	175 stuks
• Bouwinspecties	1350 stuks

Peildatum 1 januari 2023

13. PROGRAMMA VERGUNNINGSVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING (VTH) (3/3)

13.3 KERNWAARDEN

Omgevingskwaliteit

In nauwe samenwerking met onder meer de ODH zijn we alert op de milieuaspecten en eventuele overtredingen van wet- en regelgeving in onze gemeente.

Veiligheid

De gemeente toetst bouwaanvragen om te checken of een bouwwerk constructief conform de wet- en regelgeving is. De brandveiligheid van panden en objecten moet in orde zijn. Samen met de VRH toetsen we bouwaanvragen en voeren we controles uit in bestaande bouwwerken. Elk jaar worden gemiddeld 25 panden gecontroleerd.

Externe veiligheid is altijd een aandachtspunt. Te denken valt aan verkeersveiligheid als in een straat bouw- of bevoorradingswerkzaamheden zijn. Dit geldt ook voor evenementen, waarbij de organisatoren een verkeersplan moeten indienen op basis van het door de gemeente voorgeschreven format.

